Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Совет, Министрнүүдэй Совет орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 242 (14353) | 1976 оной октябриин 14, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

СОВЕДҮҮДЭЙ САГ ҮРГЭЛЖЫН КОМИССИ

«Түрэнэй байгуулалтын талаар Соведүүдэй хүдэлмэри... парти онсо анхарал · хандуулна, — гэжэ КПСС-эй ...гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев пар... XXV съезд дээрэ хэһэи Toocoото элидхэл соогоо ...һэн. — Соведүүдэй депутадуудай үүсхэлээр мү... тон шухала олон асуудал табигдан шиидхэгдэнэ».

...нэхөөрөөшье, нютагай Соведүүдэй гансахан сесси, ...гүйсэдкомуудай заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн асуу...удтай танилсахада, тэдэнэй хэды ехэ ажал хүдэл... хэжэ байһаниинь элеэр харагдана. Промышлен..., хүдөө ажахы, соёл культура хүгжөөхэ, хүн зо... ажаһуудалай эрилтэ хангаха, худалдаа наймаа эм...хэ, элүүрые хамгаалха, эрдэм ухаа дэлгэрүүлхэ, ...шадые хүмүүжүүлхэ, журам хуули ёһо сахиха бо... бусад шухала асуудалнууд нютагай Соведүүдэй үдэр...ин анхарал доро байдаг гээшэ.

Асуудал бүхэнине зүбөөр шиидхэхын тула нютагай ...едүүд, тэдэнэй гүйсэдкомууд хаана, юунэй боложо ... һайса мэдэхэ, шалгаха, шэнжэлхэ ёһотой. Тэрээн... саг үргэлжын комиссинууд ехэ туһа хүргэнэ. Нюта... Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинууд өөһэдынгөө ... оролдолгоор шухала болоһон асуудалнуудые саг ...тонь элирүүлэн шэнжэлээд, заседани дээрээ хара... сессиин гү, али гүйсэдкомуудай заседаниин үзэмжэ... табина.

Саг үргэлжын комиссинууд нютагай Соведүүдэй тон ...хүсэн түшэг тулгууринь болонхой. Ганса манай Бу...дай АССР-эй нютагай Соведүүдтэ мүнөө 1456 саг ...жын комисси тоологдоно, тэндэ зургаан мянга юһэн ...гаран депутадууд хабаадана. Үнгэрөөшэ 1975 ондо ...нэр өөһэдөө бэлдээд, сессиин үзэмжэдэ 1905 асуу... гүйсэдкомуудай заседани дээрэ 2319 асуудал та...һан байна. 1473 элидхэл болон нэмэлтэ элидхэл хээ.

Хууляар үгтэһэн эрхээ зүбөөр хэрэглэжэ, ажал хү...мэридөө үүсхэл, оролдолго гаргажа, нютагай Соведүүд... ехэ туһа хүргэжэ байдаг саг үргэлжын комиссинууд ...най республикада үсөөн бэшэ. Жэшээ болгон Захаамин... аймагай ажалшадай депутадуудай Совет элүүр эн... ба социальна тэдхэмжын талаар саг үргэлжын ко...иссиин хүдэлмэри хараад үзэе.

...н комисси (түрүүлэгшэнь И. И. Попенко) бүхы ажал ...мэрээ эртээнһээ түсэблэдэг, гуримтайгаар ябуулдаг. Аймагайнгаа элүүр энхын эмхи зургаануудай байра, ...лаар ходо һонирхожо, шухала хэмжээнүүдые абажа .... Жэшээлхэдэ, һаяхан комиссиин гэшүүд аймагай ... болон хүдөөгэй больницануудай ерэхэ үбэлжэлгэдэ ... зэргэ бэлдэжэ байһые шалгаад, заседани дээрээ зүб ... хэлсээ, тиигээд аймагай Совет гүйсэдхэхэ комите... заседанида табижа, зохихо шиидхэбэри абхуулаа.

Сэлэнгын аймагай Новоселенгинскын сомоной Сове... хүдөө ажахын саг үргэлжын комисси (түрүүлэгшэнь ... А. Антонов) оролдосотой һайнаар хүдэлнэ. ... сомоной Совет байгша оной хахад жэлэй дүнгөөр ...дай АССР-эй Министрнүүдэй Совет дамжуулгын ... тугта хүртөө. Энэ амжалтадань хүдөө ажахын ... үргэлжын комиссиин хубита бии.

...дэгдэһан саг үргэлжын комиссинууд шэнги һай... хүдэлдэг бусад комиссинуудые дурдабал, Түнхэнэй ...ай Совет байгаали сахиха саг үргэлжын ко..., Яруунын аймагай Хэндын сомоной Совет хү... ажахын комисси, Баргажанай аймагай Шидханай ...ой Совет гэгээрэлэй, соёлой саг үргэлжын ко... мүн болоно. Энэ жэлэй ургаса хуряалгын үедэ ...үрэй, Кабанскын, Хяагтын аймагуудай нютагай Со...дүүдэй хүдөө ажахын саг үргэлжын комиссинууд муу ...нэр хүдэлжэ гараа.

...е аймагуудай, городской, районно, сельскэ, со... поселково Соведүүдэй саг үргэлжын зарим комис...д мүртэй һайнаар хүдэлнэгүй. Мухар-Шэбэрэй, Хэ...ин, Зэдын, Ахын аймагуудай зарим Соведүүдэй саг ...жын комиссинууд ажал хүдэлмэриингөө түсэб таби...үй, предприяти, организаци, колхоз, совхозуудаар яба... байра байдалынь шалганагүй, үни удаан саг соо зл... хэнэгүй, Соведүүдэйнгээ сессидэ болон гүйсэдко...даингаа заседанида асуудал бэлдэлгэдэ һулаар хабаа... ниитын организацинуудтан байгуулагдаһан холбоо ...ань һула.

... дутуу дунданууд юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, ...дай депутадуудай Соведүүдэй зарим гүйсэдкомууд ... үргэлжын комиссинуудай хүдэлмэреэр һонирхоногүй. ... туһална, һайнаар хүдэлдэг комиссинуудай дүй ...эл шэнжэлжэ, бүгэдын шадабари болгохо гэжэ ...доногүй.

... үргэлжын комиссинууд нютагай Соведүүдэй гүй...уудай ажал хүдэлмэридэ тон ехэ туһа хүргэдэг. ... саг үргэлжын комиссинуудта нютагай Соведүү... гүйсэдкомуудай зүгһөө үдэр бүриин анхарал, туһа... хэрэгтэй гэжэ мартажа болохогүй. Нютагай Сове...эй гүйсэдкомуудай хүдэлмэрилэгшэд саг үргэлжын ...иссинуудта ажал хүдэлмэриингөө түсэб табихадань, ...приятии, организаци, ажахын участогуудые шалгаха... заседани үнгэргэхэдэнь, ходо туһалжа байха уял... Аймагай, городской, районно, сельскэ, сомоной, ...ково Соведүүдэй гүйсэдкомууд саг үргэлжын комис...удай гэшүүдые ходо һургажа, семинар, суглаа ...эжэ, түрүү дүй дүршэл, онол аргануудые бүгэ... шадабари болгожо, үүсхэл оролдолгынь дэмжэжэ ... зорилготой.

Буряад оронойнай ажалшад бүхы совет арадтай суг ... арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб, ...нуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө шармайн ...дожо байна. Хүдөө ажахын үйлэдбэрилгын тон ха...салгатай хаһа саг — малай үбэлжэлгэ эхилхэнь. ... саг үргэлжын комиссинууд ехэ үүргэ дүүргэхэ .... Партийна организацинууд, нютагай Соведүүд тэдэнэй ... хүдэлмэридэ бии байгаа дутуу дунданууды дары ...ааха хэмжээ абаха, туһалха, тиигээд өөһэдынгөө дай... хүсэн болгохо зорилготой.

ТАСС. ШЭНЭ ҺОНИН

Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ИНТЕРВЬЮТЭЙ БРОШЮРА ХЭБЛЭГДЭН ГАРАБА

1976 оной октябриин 5-да Франциин телевиде... дамжуулагдаһан, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй интервьютэй брошюрые Политическэ литературын хэблэл олоор ...лан гаргаба.

(ТАСС).

АЖАЛААРАА НЭРЭ ХҮНДЭДЭ ХҮРТЭДЭГ

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ТҮРҮҮ ҮШҮҮЛДЭ СССР-эй ВДНХ-гай ШАГНАЛНУУД БАРЮУЛАГДАБА

... түрүүшүүл үсэгэлдэр ... таряалангай поли дээрэ, ... ажалай фермэнүүдтэ ...ажа. шэнэ ургасын та...һэн автопоезднуудые ...дожо ...һан юм. Хү... нютагуудай солото хү...илэгшэд — социалис...юнэй эдэ түрүүшүүл ... ажахын хүдэлмэри...эй бүхэсоюзна һайн... хабаадахын тула нии...тодо урилаар ерэһэн

...Р-эй ВДНХ ...орын ...үүдтэ Совет оро... ной эрхим таряашад, механизаторнууд, малшад, жолоошодые хүндэтэ зошодой ёһоор угтаа. СССР-эй хүдөө ажахын министр В. К. Месяц эдээндэ ВДНХ-гай хүндэлэлэй дипломуудые, «Москвич» автомобильнуудые абаха ордернуудые барюулба. Эдэнэр 1976 оной таряа хурялгын үедэ онсо шалгарһанай түлөө выставкын нимэ шангуудта хүртэһэн байна.

(ТАСС).

ЗҮБЛЭХЭ ЗҮЙЛДЭ: МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЭ

Дүтэлжэ байгаа малай үбэлжэлгын хаһа ажахын гол шалгалта байһаниинь мэдээжэ. Үбэлжэлгэеэ һайнаар үнгэргөөл һаа. арбадахи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ амжалтатай байхамнай дамжаггүй. Эдэ бүгэдые манай колхозой хүтэлбэрилэгшэд, малшад, мэргэжэлтэд һайн ойлгоно. Тиимэһээ үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табигдана.

Манай колхоздо нёдондо жэлэй үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэһэн малшад олон юм. Тэдэнэй үнэн сэхэ ажалаар туйлагдаһан дүнгүүдые дурдамаар. Жэшээлхэдэ, колхозой 43 хонишоной гушан хоёрынь нооһо хайшалха даабаряа дүүргэнхэй. Колхоз гүрэндэ 770 центнер нооһо тушааха түсэбөө 785 центнертэ хүргэһэн байна. Нютагаймнай эрхим хонишон Дулмажап Будаева 100 эхэ хонин бүриһөө 108,6 хурьга абаһан, түсэбһөө гадуур 380 килограмм нооһо хайшалһан байна. Тэрэшэлэн хонишон Ханда-Цырен Романова үбэлжэлгые һайнаар үнгэргөөд, харууһалжа байһан түлгэнүүдээ хүхэ ногоондо гээлтэ хоролтогүй гаргаһан юм. Нүхэр Романова түсэбһөө гадуур 18 центнер ноо һо хайшалһан байна. Колхозой партком болон правлени түрүү хонишодойнгоо дүй дүршэлые шэнжэлэн хаража үзөөд, энэ жэлдэ фермэ шадарай участогуудые эмхидхэхэ зорилго табиһан байгаа. Тиигэжэ энэ жэлдэ эхэ хонидой зургаан отарын захада 20—25 гектарта зеленко таригдажа, хашаалагдаһан байна. Фермэ шадарай участогуудта таригдаһан зеленко илангаяа һайнаар ургаа. Романовтанай бүлэ өөһэдынгөө хүсөөр 1200 центнер һайн шанартай үбһэ, зеленко хуряажа абанхай. Дулмажап Будаевагай даадаг отарынхид 800 центнер үбһэ, ногоон һолоомо бэлдэжэ газаагаа оруулаихай, малайнгаа хото хорёо һэльбэн заһабарилһан, нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, үбэлжэлгэеэ түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтахаар.

Энэ жэшээ дээрэһээ харахада, малай үбэлжэлгые урагшатай зохидоор үнгэргэхэ хэрэгтэ шадамар бэрхэ малшад тон ехэ үүргэ эзэлдэг. Тиимэһээ бидэнэр малшадай кадрнуудые шэлэн олохо, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулнабди.

Үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхын түлөө тэжээл ехэ хэрэгтэй. Манай уридшалан тооложо үзэһэнэй ёһоор, үбэлжөөнэй үедэ малнай үбһэ тэжээлээр хүсэд хангагдаха аргатай. Колхозоймнай правлени, партком малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхын тула бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэхые оролдоно. Мүнөө таряанай узуур дээрэ малаа горитой бэлшээжэ абахые оролдонобди.

Бии байгаа тэжээлээ боломжотойгоор. гамтайгаар хэрэглэхын тулада мүнөөнһөө зохихо хэмжээнүүдые хараалнабди. Гансашье нэгэ һарада бэшэ, харин нэгэ үдэртэ хэды шэнээн тэжээл үрихэ. хулгайлха ябадалтай шангаар тэмсэхэ. гүүртэ отаранууд та үмсын мал олоор барилгые эрид хорихо ёһотойбди.

Малай үбэлжэлгын үедэ тэжээл буйлуулха хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулха байнабди. Хэрбээ эдэниие тэрэ зандань малда үгөө һаа. хахадынь шахуу хаягдадаг гээшэ. Үнгэрһэн үбэлжэлгын үедэ манай ажахыда һолоомые гурбан янзаар эһээгээд, шанаржуулаад, мүн хуурай зандань хэршээд малда эдюулээ һэмди. Энэшье жэлдэ һолоомоёо гээлтэ хоролтогүй хуряажа, соможо абаад, гамтайгаар хэрэглэхэ һанаатайбди.

1976—1977 онуудай үбэлжэлгэдэ колхоздомнай 2 мянган мал, 26,5 мянган хонин, нэгэ мянган гахай, хоёр зуун адуун ондо оруулагдахаар хараалагдана. Адууһа малнай хамта 70 гаран хото хорёонуудта байлгагдаха юм. Байгша ондо хонидой хоёр шэнэ байра баригдаа, үбэлэй сагта ашаглагдаха дүрбэн худаг малтагдаа. Үүлтэртэ малай фермын байра һэльбэн заһагдажа байна. Гэхэтэй хамта, малай үбэлжэлгэдэ бэлдэлгэдэ яһала дутуу дунданууд үзэгдэнэ. Тэдэ барилгын эмхи зургаанууд колхозтой хэлсэжэ баталһан уялгануудаа дүүргэнэгүй. Манда барилгын хэрэгсэлнүүд дуталдана.

Малай байрануудые саг соонь, һайн шанартайгаар бэлдэхэ гээшэ үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ хэрэгтэ ехэ нүлөөтэй байхань элитэ. Гэбэшье барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин шачар бирагүй байһаар. Жэшээнь, манай колхоздо гурбан жэлэй урда тээ баригдаһан гахайн байра мүнөө шэнээр һэльбэн заһагдахаар болошонхой.

Малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар малшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөн аша үрэ ехэтэй байһанаа харуулба. Һү һаали дээшэлүүлхэ, гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэ мүрысөөндэ манай колхоз аймаг соогоо түрүү зэргэдэ ябана. Гүрэндэ һү худалдаха гурбан кварталайнгаа түсэбые үлүүлэн дүүргэнхэйбди.

Арбадахи табан жэлэй түсэбые түрүүшын жэлһээ амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ малай үбэлжэлгэ шиидхэхы нүлөө үзүүлхэ байна. Тиимэһээ үбэлжэлгэдөө жэшээтэ һайнаар бэлдэхэ. тэжээл нэмэжэ абаха арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэхэ гээшэ мүнөөдэрэй дайшалхы хэрэг болоно. Малайнгаа байрануудые дулаалжа, сэбэрлэжэ, түргөөр дүүргэхэ. энэ хүдэлмэридэ колхозойнгоо дархашуулые, малшадые олоор элсүүлжэ байнабди. Мүн тэжээл буйлуулха цехүүдые һаалиин фермэнүүдтэ хүдэлгэхэ. һү һаали дээшэлүүлхэ, мал шахан таргалуулха мүрысөөе улам хүсэтэйгөөр дэлгэрүүлхын түлөө тэмсэнэбди.

Манай колхозой малшад, мэргэжэлтэд адууһа малаа тобир тарганаар ондо оруулжа, ашаг шэмыень дээшэлүүлжэ шадаха гэжэ найдагдана.

А. БУТУХАНОВ,
Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой ахамад зоотехник.

ҮНДЭР ДҮНГҮҮДЭЙ ТҮЛӨӨ

Үни сагһаа хойшо буряад зоной дунда суурхаһан Хёлго мүрэнэй хойто эрье зүбшан ургаһан бүлэг бургааһанай арын үргэн тэнюун нуга дээрэ Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой Загинай адагай һү һаалиин фермэ оршодог юм. Энэ фермын коллектив зунай һарануудта үнеэн бүриһөө һү ехээр һааха талаар абаһан социалис уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлһэн байна. Социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолходо, түс гүүртэ гансашье ажахы, аймаг доторо бэшэ, мүн республика соогоо онсо шалгарһан байгаа бшуу. Нимэ үндэр үрэ дүн туйлаһанайнь түлөө фермын коллективтэ совхозой парткомой болон рабочкомой дамжуулгын Улаан туг, үнэтэ шан барюулагдаа.

Түс фермын һаалишад жэлэй эхинһээ хойшо бүхыдөө 4.205 центнер һү һаажа. юһэн һарынгаа түсэб 110 процент дүүргээ. Жэлэйнь түсэб 4.820 центнер юм. Энээхэн жэшээ дээрэһээ бодомжолходо. фермын коллектив һү һааха, гүрэндэ тушааха жэлэйнгээ түсэб һаяар дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур үшөө ехэ сагаан эдеэ тушааха байна.

Совхозой түрүү һаалишан. Ленинэй ордентэ Дэра Трофимовна Коротова юһэн һарын туршада даажа абаһан үнеэн бүриһөө 2.348 килограмм һаажа, жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэеэ байна. Тиихэдэ нүгөөдэ һаалишан Вера Андреевна Литвинцева энэ хугасаа соо 2.228 килограмм һагаа. Мүн түрүү һаалишад Евдокия Борисовна Панькова, Екатерина Андреевна Панькова болон бусадан ажал хэрэг баһал урагшатай.

Мүнөө энэ фермэдэ 6 һаалишад ажаллана. Жэлэй эхинһээ хойшо мүнөө болотор үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүниинь нёдондонойхиһоо нилээд дээшэлээ. Мүн баһа залуушуул дүршэлтэй һаалишадтай суг ажаллажа һургаал абажа, түрүүшүүлэй зэргэдэ гаранхай. Нигэжэ түс фермын һаалишад бултадаа шахуу аймагай Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэнхэй.
— Энэ амжалта яагаад туйлагдааб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, үнеэдтээ шэмэтэ тэжээл элбэгээр эдюулжэ, зоотехническэ заабариин ёһоор харууһална. Һаамхан үнеэдтэ гурил болгогдожо буйлуулагдаһан тэжээлнээ гадна, талха тариянай зүйл, куузику үгтэнэ. Зунай үедэ үнеэдээ түхэреэн сүүдхыч туршада бэлшээлгэдэг заншалтай. Нигэжэ һү һаалинь алишье сагта доошолдоггүй байна бшуу.

Гэхэтэй хамта, һаалишад һайн шанартай һү тушаахын тула нилээд оролдожо. һаагдаһан һүеэ тэрэ дороонь хүргэдэг, фермэ дээрээ ариг сэбэрые наринаар сахидаг байна.

— Манай фермын һаалишад ажалай шэнэ амжалта туйлахаар зоригжонхой. Һү ехээр һааха талаар абаһан эршэ хүсэеэ ʻчамараʼ, үбэлэй хугасаадашье һуларуулхагүй, барижа ябаһан Улаан тугаа алдахагүйн түлөө, бултаараа тэмсэхэ гэжэ шиидээ — гээд Дора Трофимовна хөөрэнэ.

Һаяхан Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой ёһоор нёдондо жэлэй IV кварталда, мүн байгша оной түрүүшын хахадта тугал абажа түлжүүлхэ, һү ехээр һаажа, гүрэндэ худалдаха, сагаан эдеэнэй шанарынь һайжаруулха талаар үндэр үрэ дүнгүүдые туйлаһанайнь түлөө түс фермын коллективтэ 1000 түхэригэй мүнгэн шан барюулагдаа.

М. САНДАНОВ,
манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Зүүн гарһаа. түрүү һаалишад Е. Б. Панькова, Е. А. Панькова, Д. Т. Коротова гэгшэд сүлөө сагтаа.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ
фото.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ САГ ҮРГЭЛЖЫН КОМИССИНУУДТА

СССР-эй Верховно Соведэй Палатануудай Түсэблэлгын-бюджетнэ ба һалбаринуудай комиссинуудаар эмхидхэгдэһэн бэлэдхэлэй комиссинууд СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб, 1977 оной гүрэнэй түсэб ба бюджедые даб дээрэ хаража үзэхэ хүдэлмэреэ Москвада үргэлжэлүүлһээр. Арадай ажахын түсэбэй ба бюджедэй гол бүлэгүүдээр хамтадаа бэлэдхэхэ 15 комисси тогтоогдоһон байна.

Депутадууд СССР-эй Госпланай, СССР-эй Финансын министерствын, бусад министерствэнүүдэй ба албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй; союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдэй түлөөлэгшэдэй элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэнэ.

Бүгэдэ арадай социалис мүрысөөнэй үргэнөөр дэлгэрһэнэй ашаар арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабаринууд амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байна гэжэ заседаниинууд дээрэ тэмдэглэгдээ. Ороной ажалшад КПСС-эй XXV съездын даалгабаринуудые дүүргэхэ, арадай ажахын хурдан түргэн хүгжэлтэ хангахын тула шухала хубитаяа дахин оруулба. Коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха, арад зоной байдал улам һайжаруулха шэнэ алхам хэгдээ.

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй үнгэрһэн һарануудай турша соо оронойнай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай ехэ эдэбхитэй гээр ажаллаһыень гэршэлхэ баримтануудые депутадууд дурдаба. Үйлэдбэриин нөөсэ арга боломжонуудые оложо ашаглаха, үйлэдбэриин шэнэ хүсэнэн ургалта хангаха. түлишэ, электрын элшэ хүсэ алмаха ба арьбалха ябадалтай холбоотой асуудалнуудта Түлишын, элшэ хүсэнэй промышленностиин, металлургиин ба геологиин комисси онсо анхарал хандуулба. 1980 ондо түлишэ, электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгэ 2,1 миллиард тоннодо хүргэгдэхэ, табан жэлэй турша соо элдэб янзын түлишэ үйлэдбэрилгэ 1,3 дахин нэмээгдэхээр хараалагдана. Табан жэлэй һүүл тээшэ жэл соо 168,5 миллион тонно булад хайлуулагдаха, 117,5 миллион тонно прокат гаргагдаха болоно. Электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилэн гаргалга 33 процент шахуугаар, харин атомна электростанцинуудта — 4 дахин нэмэхэ, Тюменскэ, Канско-Ачинска, Экибастузска ба бусад территориально - промышленна комплекснууд саашадаа улам хүгжөөгдэхэ.

Депутадууд—Арадай хэрэглэлэй эд товарнуудай комиссинуудай гэшүүд нимэ товарнуудые бүри ехээр үйлэдбэрилхын, шанарыень һайжаруулхын тула хүдөө ажахын нөөсэ арга боломжонуудые бүри ашагтайгаар. үрэтэйгөөр хэрэглэхэ асуудалнуудта онсо анхарал хандуулна. Ерэхэ жэлдэ соёлой ба ажаһуудалай хэрэглэлтэй, ажахын хэрэглэлэн эд товарнуудые үйлэдбэрилгэ 8 процентээр нэмэхэ. Эдэ һалбаринуудые хүгжөөхын тула хоёр миллиард шахуу түхэриг нэмэжэ табигдаха байна. Соёлой барилгын талаар горитой амжалтанууд туйлагдаа. Арадай ажахыда ажаллаха хүдэлмэрилэгшэдые бэлдэхэ программа үлүүлэн дүүргэгдээ. Ном хэблэлгын хэрэг, кинематографи, телевидени ба радио, соёл-гэгээрэлэн эмхи зургаанууд улам хүгжөөгдэхэ. Энэ ушар арадай гэгээрэлэй, эрдэм ба соёлой талаар бэлэдхэлэй комиссиин заседаниинууд дээрэ хананглар тэмдэглэгдээ. Байгаали хамгаалха, байгаалиин баялигуудые ашагтай һайнаар хэрэглэхэ бэлэдхэлэй комиссиин заседаниинууд дээрэ депутадууд үгэ хэлэхэдээ, байгаали хамгаалха ба байгаалиин баялигуудые ашагтай һайнаар хэрэглэхэ хэмжээ ябуулганууд манай орон дотор жэлһээ жэлдэ улам эмхидэлтэй һайнаар, сэхэ шууд бэелүүлэгдэнэ гэжэ тэмдэглэгдэбэ.

Машина бүтээлгын, химическэ, нефтехимическэ, ой модоной ба целлюлозо-саарһанай промышленностиин; Транспортын ба хэлхээ холбооной; Элүүрые хамгаалгын ба социальна тэдхэлгын болон бусад бэлэдхэлэй комиссинуудай заседаниинууд дээрэ шухала хөөрэлдөөн болоо. Депутадууд союзна республикануудай түсэбүүд ба бюджедүүдые шэнжэлэн тодорхойлно.

СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб, оронойнай 1977 оной түсэб ба бюджет тушаа бэлэдхэлэй комиссинуудан дурадхалнууд ба ажаглалтанууд Түсэблэлгын-бюджетнэ комиссинуудай пленарна заседаниинууд дээрэ СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй Һалбаринуудай комиссинуудай, Залуушуулай хэрэгүүдые зүбшэн хэлсэдэг комиссинуудай түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар хаража үзэгдэхэ, эдэнэй тобшололнууд дотор оруулагдаха байна.

Бэлэдхэлэй комиссинуудай заседаниинууд боложо үргэлжэлһөөр.

(ТАСС).

СОВЕТ КОСМОНАВТНУУД БЕРЛИНДЭ

БЕРЛИН. (ТАСС). СЕПГ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Э. Хонеккерэй уряалаар эндэ ерээд байһан алдарта совет космонавтнар В. Ф Быковский ба В. В. Аксеновые ГДР-эй ниислэл октябриин 12-то эрхим, хүндэтэ айлшадай гуримаар угтаа. Эдэнэр «Союз 22» гэжэ замбуулинай онгосоор һаяхан ниидэхэдээ, дэлхэйн нюур талын зурагуудые буулгаха. Советскэ Союзай ба ГДР-эй эрдэмтэдэй зохёоһон, «Карл Цейс Йена» гэдэг дурам приборнуудан предприятида бүтээгдэһэн тусхай аппаратурые амжалтатайгаар шалган туршаһан юм. Энэ ушар республикын ажалшадай, бүхы хүн зоной дунда ехэ һонирхол үүсхэ. Замбуулиндахи хамтын энэ туршалгые аха дүү оронуудай хоорондын научно-техническэ үргэн харилсаа холбооной гэршэ ашаа болоно гэжэ ГДР-эй эрдэмтэд, олониитэ ба хэблэл үндэрөөр сэгнээ.

Замбуулинай баатарнууд В. Ф. Быковские В. В. Аксеновые СЕПГ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Э. Хонеккер, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд ба гэшүүдтэ кандидадууд, хотын олониитын түлөөлэгшэд Берлинэй аэропортдо угтаба. Тэрэшэлэн СССР-һээ ГДР-тэ байдаг элшэн сайд П. А. Абрасимов угталсаа.

Аэродромһоо эхилээд, эдэнэй байрлаха газар хүрэтэрхи 30 километр замдань һайнлэрэйхеэр шэмэглэгдэһэн Берлинэй олон мянган зон хани халуунаар эмөөшалаа. «Айлшалхыетнай урим абди» гэжэ хүндэтэ айлшадтаа хэлэхын, Германиин Демократическа Республикын газар дайда дээрэ золтой һайн ябажа бүтээхые хүсэхын тула ниислэл олон үйлсэнүүд ба талмэйнүүдтэ гараба.

СҮЛ ТАЛА БА ХҮН

АШХАБАД. (ТАСС-ай корр.). СССР-эй сүл талануудые үргэлжэ дээрэнь шэнжэлхэ ба ашаглаха асуудалтай бүхэсоюзна научна конференци октябриин 12-то Туркмениин ниислэлдэ нээгдэһэн байна. Москвагай, Ленинградай, Дунда Азиин республикануудай, Закавказиин ба Казахстанай эрдэмтэд оронойнай газар дайдын 10 гаран процентые эзэлдэг сүл талануудай мүнөөнэй ба ерээдүйн хэрэгүүдые. байгаалиин баялигуудыень ашагтай һайнаар хэрэглэхэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ байна.

— Манай орон доторхи эгээн ехэ сүл талые Каракумууд — хара элһэн гээл хүнүүд дэмы нэрлээгүй байха, — гэжэ Туркмениин ССР-эй Науканууудай академиин президент А. Г. Бабаев хөөрэнэ. — Энэ сүл тала урдандаа уһагүй, тиимэһээ ажамидаралшьегүй, нюдэ алдама элһэн дайда байһан юм. Гэхэ зуура, мүнөө сагай Каракумууд—мянган километр ута Каракумай канал, мүнөө сагай шэнэ городууд болон поселогууд газ ба хлопок, нефть ба хонидой олон тоото отаранууд болоно.

Бүхы совет нефтиин 14 процент шахуунь, байгаалиин газай 34 процентнь, шулуу нүүрһэнэй 13,5 процентнь мүнөө эндэхи сүл талануудһаа абтана. Эндэхи уһалагдадаг талмайнь оронойнай газар дайдын ойролцоо 3 процентые эзэлдэг аад, манай бүхы уһалагдадаг полинуудай 60 гаран процент болоно. Оромнай эндэһээл бүхы хлопок ба киназ,торгон болохо утаһанай гол хубине, ехэ үрэ жэмэс ба виноград абадаг байна. Хурьганай каракуль арһанууд сүл талануудай бэлшээриһээл абтадаг.

Сүл талын газар дайдые үргэлжэ дээрэнь шэнжэлхэ ба ашаглаха гээшэ эрдэмтэдэй гол шухала зорилгонуудай нэгэн болоно. Байгаалиинь баялигуудые ашаглалга хэзээ ... ехэ удха шанартай боложо байнхай. Арбадахи табан жэлэй туршада аралайнгаа ажахые саашадань хүгжөөхэтэеэ хамта, оршон тойронхи байгаалиие хамгаалха, байгаалиин баялигуудые ашагтайгаар хэрэглэхэ ба арьбадхан хүгжөөхэ хэмжээнүүд хараалагданхай. Сүл талануудые ашаглалгын научна үндэһэ һуури тодорхойлолго—эрдэмтэдэй ба бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй ойрын зорилго болоно.

Эндэхи конференци дээрэ энээн тухайдал хэлсэгдэжэ байна. Эрдэмтэд хүдэлмэриингөө дүнгүүдые согсолно. ээлжээтэ зорилгонуудаа хараална. Хоёр мянгадахи он болотор сүл талануудые үргэлжэ дээрэнь шэнжэлэн ашаглаха түсэб зохёолгын эхин эндэ табигдаха.

ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ САГҺАА УРИД

Ленинскэ районой «Правда Востока» колхоз Ферганагай голдо эгээ түрүүлэн хлопок суглуулха жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн тухайгаа мэдээсээ. Гүрэндэ 7800 тонно «сагаан алтан» худалдаа. Энэнь нёдондонойхиһоо мянган тонноор ехэ болоно. 2195 гектар талмайн гектар бүхэнһөө 35 центнер хлопок суглуулһан байна. Социалис Ажалай Герой Кабул Мирзаевай бригада ажахы соогоо үндэр дүнгүүдые харуулаа. Түс бригада гектар бүриһөө 50 центнер хлопок суглуулжа абаһан байха юм.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ҺУНГАГДАМАЛ ЭДЭБХИТЭД—НАЙДАМТАЙ ТУҺАЛАГША

Партийна комитедүүдэй ажал ябуулгын удхын улам гүнзэгыржэ, янза түхэлэйнь хубилан баяжажа, аша үүргынь дээшэлжэ байһан тушаа КПСС-эй XXV съезд дээрэ онсолон заагдаа һэн. Энээнтэй хамта парти доторой хүдэлмэриин һайжаржа байһые бодото ажабайдал батадхан гэршэлнэ.

Партиин политикые, хараалһан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэг имагтал партийна эхин организацинуудай, комитедүүдэй дайшалхы шадабарһаа, тэдэнэй эдэбхитэй ажал хүдэлмэриһөө дулдыдана бшуу. Энэ ушарта партийна һунгагдамал эдэбхитэд ехэ үүргэ дүүргэдэг гэшэ. Тэдэнэй ниитын хүсөөр ехэ хүдэлмэри бүтээгдэнэ, арадай ажахын, соёл культурын хүгжэлтэ хангагдана гэжэ тэмдэглэхэ байнаб.

Парти доторой демократиие саашадань хүгжөөхын дээдын партийна органуудай шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула хүдэлмэри ябуулхадаа, КПСС-эй манай райком һунгагдамал эдэбхитэдтээ түшэглэдэг, тэдэниие өөрынгөө хүдэлмэридэ үргэнөөр хабаадуулхые оролдодог байна.

Үнэхөөрөө, эдэнэрнай айхабтар ехэ хүсэн болоно. Энээниие баримталхын тула хэдэн тоо энэдэ дурдалтай хаш. Районно партийна организациин элдэб шатын органуудта 400 шахуу коммунистнууд һунгагданхай. Энэ хадаа бүхы организациин бүридэлэй 36 процент болоно гээшэ. Тодорхойлходо, КПСС-эй райкомдо, районно партийна организациин шалгалтын комиссида 71 хүн һунгагданхай. 73 коммунист эхин парторганизациин секретарь, 325 хүн парткомой, партбюрогой гэшүүд, партгруппоргнууд. Эдэнэрэй диилэнхи олониинь материальна үйлэдбэри дээрэ ажаллажа байдаг юм.

Иимэ олон һунгагдамал эдэбхитэдые партийна болон ниитын хүдэлмэридэ шударгыгаар хабаадуулжа шадабал, ехэл юумэн хэгдэхэ, бүтэхэшье байна. Тиимэһээ манай райком һунгагдамал партийна эдэбхитэдтэй саг үргэлжын хүдэлмэри ябуулдаг гэшэ. Энэ хүдэлмэри холын хараатайгаар, мүн һара һараар түсэблэгдэдэг байна. Тиихэдээ энэ хэрэгээ улам наринжуулха, мүнөө үеын зорилготой зохилдуулха гэжэ оролдодог байнабди.

Түсгаар зохёоһон түсэбэй ёһоор хүдэлмэреэ эмхидхэхэдэ тон таарамжатай байдаг, эдэбхитэ бүхэн харааһаа алдагдахагүй. Даабаһан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандадаг, ажахын болон политическэ ажабайдалда шуналтайгаар оролсохо арга олгоно. Тиихэдээ хүн бүхэнэй шадабариие, арга боломжыень хараадаа мүн абаагүйдэ аргагүй. Эдэбхитэ бүхэн нэгэ янзын эрдэмтэй, адли тушаалтай байдаг бэшэ ха юм даа.

Гадна партийна организацинуудта һунгагдаһан коммунистнуудай алибаа мэдэсые дээшэлүүлхэ асуудалда анхарал горитой хандуулагдана. Эдэ нүхэдэй диилэнхи олониинь аймагай партийна һургуулида һурана, партийна байгуулалтын теориин болон практикын, партиин экономическа политикын асуудалнуудые шудална. Тиихэ зуураа дүй дүршэлөө халан абалсаха, улам үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ анхарал табигдана.

Аймагай партийна һургуулиин хэшээлнүүдые үнгэргэлгэдэ КПСС-эй райкомой бюрогой гэшүүд, аппарадай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын ахамад мэргэжэлтэд хабаадана. Энэ хэмжээ ябуулга партийна, комсомолой болон профсоюзай организацинуудай хүдэлмэри һайжаруулха хэрэгтэ һайнаар нүлөөлнэ, ехэ хубилалта оруулна гэжэ хэлэхэ шухала.

КПСС-эй райкомой бюрогой болон пленумэй үзэмжэдэ табигдаһан асуудалай аша үрэ ехэтэй байхын тула энээниие бэлдэхэ хүдэлмэридэ һунгагдамал эдэбхитэдые олоор хабаадуулдаг байнабди. Энэ асуудал һайнаар, гүнзэгыгөөр шэнжэлэн бэлдэдэг байха зорилгоор бидэ КПСС-эй райкомой дэргэдэ саг үргэлжын дүрбэн бүлэг гэхэ гү, али комисси байгуулаһанхайбди. Нэгэдэхинь партиин зэргэдэ орохоёо хүсэгшэдэй, мүн персональна хэрэгүүдые шалган бэлдэдэг, харадаг байха юм. Энэ бүлэг долоон хүнһөө бүридэнэ. Партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриин асуудалаар эмхидхэгдэһэн комиссида 14, үзэл сурталай хүдэлмэриин—12, хүдөө ажахын үйлэдбэриин асуудалаар — 14 эдэбхитэд ородог юм.

Эдэ бүлэгүүд КПСС-эй райкомой бюрогой, таһагуудай хүтэлбэри доро хүдэлмэреэ ябуулдаг байна. Тэдэнэр КПСС-эй райкомой удаан болзор соо хараалһан түсэбэй ёһоор өөһэдынгөө хүдэлмэриие тодорхойлдог гэшэ. Тобшолон хэлэхэдэ, эдэ комиссинууд партиин райкомой ажал ябуулгада ехэ туһа хүргэдэг, тэдэнэй бүридэлдэ ородог коммунистнууд партийна хүдэлмэриин дүршэл олодог, аймагайнгаа ниитын ажабайдалда эдэбхитэй хабаадалсадаг байна.

Партиин зэргэдэ орохоёо хүсэгшэдэй, мүн коммунистнуудай персональна хэрэгүүдые шалгадаг, уридшалан зүбшэн хэлсэдэг комисси һайнаар хүдэлжэ, аппарадай ажал ябуулгада ехэ туһа хүргэдэг гэжэ хэлэлтэй. Энэ бүлэгэй бүридэлдэ урдань партийна хүдэлмэрилэгшэд ябаһан, эмхидхэлэй хүдэлмэри һайн мэдэхэ, партийна стаж ехэтэй, эрдэм баянтай коммунистнууд оронхой. Тиимэһээ урдаа табигдаһан зорилгоёо жэншэдгүй һайнаар, тон зүбөөр шиидхэдэг байна. Иигэжэ КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таһагай хүдэлмэридэ ехэ туһа нэмэри хэнэ бшуу.

КПСС-эй райкомой дэргэдэхи ниитын эдэ бүлэгүүдэй гэшүүд ямар нэгэн асуудал бэлдэлгээр хүдэлмэреэ хизаарладаг бэшэ. Райкомой бюрогой гү, али пленумэй абаһан тогтоолнуудай дүүргэлтые хангаха хэрэгтэ эдэбхитэй оролсодог байһаниинь һайшаамаар.

Гэхэтэй хамта, партийна һунгагдамал эдэбхитэдэй нэрэ хүндые үргэхэ, тэдэнэй партийна али зэргын харюусалгатай даабари дүүргэжэ байһые коллективүүдэй гэшүүдтэ ойлгуулха гэшэ баһа горитой удха шанартай зүйл... Али нэгэн коллективэй хэн нэгэ коммунистын КПСС-эй райкомдо тэдэнэй зүгһөө түлөөлжэ байһыень жиирэй коммунистнуудта хэлэжэ үгэхэ шухала. Энэ ушар һунгагдамал эдэбхитын харюусалга дээшэлүүлнэ, бусад нүхэдынь тэрэнээр дамжуулан, дээдын органуудта хандаха, тэрээндээ һанамжаяа дурадхаха, гомдолоошье мэдүүлхэ аргатай болоно.

КПСС-эй райкомой олонхи гэшүүд эдэбхитэйгээр партийна даабаряа дүүргэнэ гэжэ тэмдэглэмээр. Жэшээнь, КПСС-эй райкомой гэшүүн В. Ж. Сыренов партиин райкомой эмхидхэлэй таһагай инструктортай хамта Түнхэнэй совхозой отделенинүүдэй партийна эхин организацинуудай хүдэлмэриин дүй дүршэл энэ жэлэй эхиндэ шэнжэлһэн байха юм. Тиихэдээ Хужарай, Шэмхын отделенинүүдэй партийна эхин организацинуудай ехэ дутагдалтайгаар хүдэлжэ байһые элирүүлээ. Тиихэ зуураа тэрэ дары эдэ дутагдалнуудые усадхаха хэмжээнүүдые абаһан байха юм.

Тэрэл шалгалтын, шэнжэлэлгын үндэһөөр совхозой партийна эхин организацинуудай секретарьнарай, партгруппоргнуудай семинар үнгэргэгдэһэн, парткомой заседани дээрэ зүбшэгдэһэн байна. Тэдэ абтаһан хэмжээнүүдэй һүүлээр эндэхи партийна эхин организацинуудай хүдэлмэри һураггүй һайжарһан, коммунистрнуудай эдэбхи, харюусалга дээшэлһэн, партийна суглаан болзор соогоо, һайн бэлэдхэлтэйгээр үнгэргэгдэдэг болоо гэжэ тэмдэглэмээр.

КПСС-эй райкомой гэшүүдээр, гэшүүндэ кандидадаар һунгагдаһан коммунистнуудай өөһэдынь эдэбхитэй ажал ябуулга, түрүү үүргэ бусадта хододоо үльгэр жэшээ боложо үгэдэг шуу. «Восточные Саяны» колхозой Галбайн МТФ-е КПСС-эй райкомой гэшүүндэ кандидат Д. Д. Ошорова даадаг юм. Энэ коллектив үнгэрһэн үбэлжэлгын хаһые ехэ хүндэ хүшэр байдалда үнгэргэбэшье, ажалаа һайнаар эмхидхэжэ шадаһанай ашаар һү һааха гүрэндэ худалдаха түсэбтэ даабаряа ходо үлүүлэн дүүргэжэ шададаг байна. Нүхэр Ошорова өөрөө ниитын эдэбхитэй хүдэлмэри коллективэйнгээ дунда ябуулжа байдагаараа хүндэтэй болоһон хүтэлбэрилэгшэ.

Партийна һунгагдамал эдэбхитэдэй һуралсал тушаа дээрэ хэлэгдээ һэн. Тэрэнээ үргэлжэлүүлэн нэгэ жэшээ эндэ дурдаһуу. Бидэ эхин парторганизацинуудай секретарьнарай һуралсалда ехэ анхарал хандуулнабди. Гурба һара соо нэгэ дахин тэдэнтэй семинар үнгэргэхэһөө гадна, «секретариин үдэр» гэжэ нэрэтэй хэмжээ ябуулга эмхидхэдэг байнабди. Семинарай хүдэлмэриин түсэбые КПСС-эй райкомой бюро баталдаг зэргэтэй. Тиихэдэ «секретариин үдэрые» ямар нэгэн ажахын парткомой дэргэдэ гү, али партийна организацида үнгэргэдэг гуримтайбди. Жэшээнь, «Скотимпорт...рэнэй конторын па... эхин организацида ... зүблөөндэ хабаадагша... хи партбюрогой хүдэл... дүй дүршэлтэй тан... байха юм.

Партийна бүлэгэй ... хэлшэдтэй түсгаар ... ри ябуулнабди. Ти... партгруппоргнүүдые ... на хүдэлмэриин ... һургаха, хүмүүжүүлхэ... далда гол анхарал ... лагдана. Мүнөө үе... соо сагүргэлжын гу... лэг эмхидхэгдэнхэй. ... дэ хүдөө ажахын шу... дэлмэринүүд болохо ... бэлдэлгэ, таряа ... хуряалгын үедэ шада... олоор саг зуурын па... бүлэг байгуулхые ... бди.

Партийна һунг... эдэбхитэд хадаа мана... шалхы хүсэн. Тэдэнэй ... сөөр, тэдэнээр да... ниитын ехэ хүдэлмэри... зоной дунда үргэнөөр, ... туһа ехэтэйгээр ябуул... раалһан али бүхы зо... нуудаа хүсэндэнь ху... арга олонобди гэжэ тэ... хэ шухала. Эдэнэрэй... оролдолгоор, эдэбхитэ... ябуулгаар арбадахи ... жэлэй түрүүшын жа... сэб. уялгануудые ... тайгаар дүүргэхэ. Окт... революциин 60 жэлэй ... нэрэтэй солотойгоор ... мүрысөө үргэн дэлисэ... дэлгэрүүлжэ байһамнай... тэ.

М. ДАРЖА...
КПСС-эй Түнхэ...
райкомой эмхид...
таһагые даа...

БУЛАГТЫН ФЕРМЫЕ ДААГША

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Мүнгэн добуунай сабшалан дээрэһээ сэхэ хойшоо шэртэн харахада, Нүргэ мал бэлшэжэ ябана. Малшадай гэр байра, үхэрнүүдэйнь хашаа хорёо яб байса заһабарилагданхай. Энэмнай Санагын совхозой хальмаг үхэрнүүдэй үүлтэртэ фермэ гээшэ. Булагта гэжэ газарта байрланхай. Малайнь байрын зүүн-хойто зүгөөр сабшалан, зелёнкын талмай. Һүрилэгдэһэн үбһэн эндэшье, тэндэшье харагдана.

Фермэдэ дүтэлжэ ерэхэдэмнай, гэрэй эзэн Пётр Цыренов томо байшангһаа гаража, урин дулааханаар бидэниие мэндэшэлбэ. Урданай танилнууд һэн тула һониноо хөөрэлдэһөөр байтарнай тэрэнэй наһанай нүхэр Цырен-Дулма Бадмаевна Охинова хээр мореороо хатаргаһаар ерэшэбэ. Тиигэһээр хөөрэлдөөмнай үргэлжэлжэ, нилээд удаахан болошоһон байба. Нүхэр Охинова Булагтын фермые даагшаар арбаад жэлдэ таһалгаряагүй амжалтатай һайнаар ажаллажа байна.

Петр Цырен-Дурма хоёр ниитын мал ажалда хүдэлжэ эхилһээр гушаад жэл болоо. Энэ үе соо тэдэнэр һаалиин фермэдэшье, залуу малай гүүртэдэшье ажаллаа.

Хүн ямаршье ажалда таһалгаряагүй хүдэлхэдөө, өөрын онсо онол аргатай, шадабаритай, дүй дүршэлтэй болодог ааб даа. Цыреновтэншье дүршэлөөр баян, хүдэлмэреэ табан хургандаа адляар мэдэдэг болонхой.

Хэдэн жэлэй саада тээ Санагын совхоз хальмаг үүлтэрэй мяхалиг мал үсхэбэрилжэ эхилһэн юм. Эгээл тэрэ үедэ иимэ үүлтэрэй залуу мал хэндэ даалгахаб гэһэн асуудал гараа һэн. Пётр Цырен-Дулма хоёрто даалгаха гэһэн шиидхэбэри совхозой хүтэлбэрилэгшэд. мэргэжэлтэдэй абахада, арсаха хүн байгаагүй. Тиигэхэдээ тэдэнэр үниинэй малшадай баян дүй дүршэлые хараадаа абаһан байгаа ёһотой. Тэрэ гэһээр Цырен-Дулма Бадмаевна хальмаг малай үүлтэртэ фермые даагшаар ажаллажа байна.

Тус фермын үхэрнүүд тусхай шэглэлтэйгээр харууһалагдана. Гол зорилгонь юуб гэхэдэ, һайн түл абажа, түлжүүлхэ хэрэг болоно. Унеэдынь һаагдадаггүй тугалнуудынь бүхы һүеэ эдидэг юм. Абаһан тугалнуудаа 8 һаратай болоторнь харууһалаад ондоо гүүртэнүүдтэ тушаана. Тиимэһээ энэ фермын малшадай хүдэлмэри онсо илгаатай болоно гээшэ. Тэдэнэй ажалда совхозой мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд ехэ туһа хүргэнэ, зүбшөөл заабаринуудые үгэнэ. Нютагай эрхэ байдалда шэнэ үүлтэртэй мал харууһалжа байбашье, Цыреновтэн амжалтатай һайнаар хүдэлнэ.

Тэдэнэй ажалай дүнгүүдые харуулһан хэдэн тоо, баримтануудые дурдая. 1973 оной ажалай дүнгүүдээр фермые даагша Цырен-Дулма Бадмаевна «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор, СССР-эй арадай ажахын туйлалтануудай выставкын главна комитедэй бронзо медаляар шагнагдаһан байгаа. Тэрэ жэлдэ тус фермын коллектив 183 үнеэ харууһалаад, 156 тугал абажа, бултыень түлжүүлһэн юм. Тугалнуудай толгой бүриин шэгнүүр бүхэли жэл соо үдэрэй дунда зэргээр 528 граммаар нэмэгдээ һэн. 7—8 һаратай тугалнуудынь толгой бүриин 156—162 килограмм шэгнүүртэйгээр ондоо гүүртэдэ тушаагдаа.

— Юрын малша буряад эхэнэр гүрэн түрын шагналда хүртөөд байхадаа, саашадаа бүри һайнаар хүдэлжэ, түрэл совхозойнгоо баялигые түргэн арьбадхалсаха хүсэлэнтэй ябанаб, — гэжэ 1974 оной хабар Цырен-Дулма Бадмаевна хөөрөө һэн.

Үнэхөөрөөшье нүхэр Охинова хэлэһэн үгэдөө хүрэмөөр, амжалта түгэс ажаллажа ябана. Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлые ажалай айхабтар ехэ амжалтатайгаар түгэсхөө. Үнгэрэгшэ жэлдэ Булагтын фермын 100 үнеэн бүриһөө 96 тугал абтаа һэн. Цырен-Дулма Охинова өөрөө үнгэрэгшэ жэлдэ 39 үнеэ харууһалжа, 45 тугал абаад, нэгэшье хоролтогүйгөөр томо болгоһон байна. Энэмнай 100 үнеэн бүриһөө 115 тугал түлжүүлһэн жэшээтэй болоно гээшэ. Эрхим һайн үрэ дүн!

Булагтын үүлтэртэ фермын малшад түрэл партиингаа XXV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдтэй танилсажа, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаһан юм. Тиигэжэ тэдэнэр 100 үнеэн бүриһөө 95 тугал абаха, зунай һарануудта тугал бүхэнэй шэгнүүрые үдэрэй 750 граммаар нэмэхэ гэжэ шиидээ һэн. Абаһан энэ уялгаяа урагшатай һайнаар бэелүүлжэ байна.

Энэ зундаа тэдэнэр 134 үнеэ харууһалжа гараа. Байгша оной январь—сентябрь һарануудай турша соо тус фермэдэ 76 тугал абтанхай. Жэлэй дүүрэтэр үшөө 48 үнеэн тугаллахаар хүлеэгдэнэ. Тиигэхэдээ энэ фермын малшад абаһан уялгаяа дүүргэхэ аргатай болоно гээшэ. Үнгэрэгшэ зундаа хура бороотой байгаашье һаань, фермын үнеэд, тугалнууд һайнаар таргалаа. Бүхы тугалнуудайнь толгой бүриин шэгнүүр август һарада үдэр бүри дунда зэргээр 822 граммаар нэмэгдээ.

Нүхэр Охиновагай хүтэлбэрилдэг фермын малшад мүнөө үбэлжэлгэдөө бэлдэжэ байнхай. Өөһэдынь гэр, малайнь байра, хашаа хорёо һайнаар заһабарилагдаа. Үбһэн, бусад тэжээл нёдондонойхиһоо ехээр бэлэдхэгдэнхэй.

— Булагай фермэдэ хальмаг үүлтэрэй малай выставкэ-аукцион энэ оной октябриин 21—22-то болохо юм. Тэрээндэ манай аймагай бүхы совхозууд, мүн Яруунын, Бэшүүрэй ажахынууд хабаадаха байна. Бүхы республикаһаа малшад суглараха болоно. Тиихэдэ Хальмагай АССР-һээ, Оренбургһаа айлшад ерэхэ юм. Выставкэ-аукциондо бэлдэлгын хүдэлмэри мүнөө түлэг дундаа ябажа байна, — гэжэ Санагын совхозой директор, Россин Федерациин габьяата ветеринарна врач Владимир Жамсуевич Цыренов омог дорюунаар хөөрэнэ.

Б. ВАНЧИКОВ,
манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Булагтын фермые даагша Ц-Д. Б. Охинова.

П. ЖАПОВАЙ фото.

НОГООНОЙ ГУРИЛАЙ ШАНАР ЯМАР БЭ?

Республикын колхоз, совхозуудта витаминтай ногооной гурил үшөө бэлдэгдэһээр. Байгша ондо энэ шэмэтэ тэжээл нёдондонойхидо орходоо нилээд ехээр бэлэдхэгдэжэ, сентябриин 30-най мэдээгээр, хамтадаа 500 тонно гүрэндэ худалдагдаад байна.

Гэхэтэй хамта, эдэ бүхы бэлдэгдэһэн үнэтэ тэжээлэй шанарынь хэр зэргэ гэшэб гэжэ хаража үзэхэ тон шухала байна. Республикын агрохимлабораториин шэнжэлһэнэй ёһоор, энэ жэлдэ бэлдэгдэһэн ногооной гурилай шанар нёдондонойхиһоо дээшэлээ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Хяагтын, Кабанскын, Захаамины, Яруунын аймагууд энэ талаар һайн амжалта туйлаа. Жэшээлхэдэ, Хяагтын аймагай шэнжэлэгдэһэн бүхы ногооной гурилай 6 процентнь нэгэдэхи классай шанартай 21,1 процентнь хоёрдохи 12,1 процентнь гурбадахи, 31,3 процентнь дүрбэдэхи, 31,8 процентнь табадахи, харин 7,2 процентнь классай шанарта хүрэхэгүй байгаа. Тиихэдэ Кабанскын аймагай оройдоол 8 процентнь классгүй, бэшэниинь гэхэ гү, али 92 процентнь һайн шанартай. Яруунын аймагай бэлдэһэн шэмэтэ тэжээлэй 100 процентнь һайн гэжэ тэмдэглэгдээ. Эдэ аймагууд бүри эртэ, үбһэндэ орохоһоо урда, таряалангай захын хүсүүг үбһэ, халаахай гэхэ мэтые сабшаад, татажа эхилһэн байна. Ногооной шэмэтэй, шанараа алдаагүй байхада АВМ түхэлэй агрегадай ажалые һайнаар эмхидхэжэ, бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэһэнэй ашаар иимэ амжалта туйлагдаа ха юм.

Тэрэшэлэн зарим аймагууд энэ шухала хүдэлмэридэ хайша хэрэгээр хандажа, сагболзор соонь бэлдээгүй дээрэһээ боложо, бүхы ногооной гурилай ашата шамэнь гээгдэжэ, шанарынь муудаһан байна. Жэшээнь, Прибайкалиин аймагай бэлдэһэн тэжээлэй 100 процентнь классай шанарта хүрөөгүй. Загарайн, Мухар-Шэбэрэй болон үшөө хэдэн аймагууд мүн лэ муу шанартай ногооной гурил бэлдээ.

Тиихэдэ баһа бэлэдхэгдэһэн гурилаа зүбөөр хадагалжа шадаха гээшэ шухала болоно. Ногооной гурил хадагалха байра хуурай, сонхогүй харанхы, шулуугаар баригдаһан байха ёһотой. Гансал иимэ байра соо оруулагдаһан ногооной гурилай шанар шэмэ муудадаггүй тэрэл зандаа үлэдэг.

Республикын хүдөө ажахын министерство колхоз, совхозуудай шанар һайнтай ногооной гурил бэлдхэхын тула дээшэлүүлэгдэһэн түлбэри тогтооһон байна. I классай гурилай түлөөһэн 40 процент, II классай—30, III классай—20, IV классай 10 процент дээшэлээ.

— Мал ажалай тэжээл дээшэлүүлхын тула гансал тэрэнэй үйлэдбэрилгэ үргэдхэхэ бэшэ, харин тэжээлэй шанар һайжаруулха гээшэ тон шухала болоно.

Ехэнхидээ бэлдэгдэһэн гурил соо каротин дуталдана. Тиимэһээ каротин ехэтэй нарһанай, хасууриин шэлбэһэ хэрэглэжэ болоно. Иимэ шэлбэһэнэй гурил бэлдэхэдээ, 10 миллиметрһээ дээшэ бэшэ бүдүүнтэй мүшэр отолжо, силос хэршэдэг РСС-6 түхэлэй түхеэрэлгээр жэжэхэн болотор хэршэдэг. Тиихэдээ транспортёройнгоо ябаса тон удаанаар хүдэлгэхэ ёһотой. Нарһанай болон хасууриин шэлбэһэнэй ехэ нойтон байдаг бэшэ хадань шэлбэһэнэй гурил түргэн хатадаг, ехэ температура хэрэглэдэггүй юм. Иигэжэ каротин элбэгтэй шэлбэһэнэй гурил ногооной гурилтай холиходо тэжээлэй шанар шэмэ һураггүй дээшэлнэ.

Мүн баһа энэ харюусалгатай хүдэлмэридэ дүршэлтэй механизаторнуудые хүдэлгэхэ хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, тэдэнэй мэргэжэл, дүй дүршэлһөө шэмэтэ тэжээлэй шанар баһал дулдыдана ха юм.

С. БЕКЕТОВ,
республикын агрохимлабораториие даагша.

УКРАИНЫН ССР. ...ков хотодохи В. И. Л... нэрэмжэтэ «Элек... маш» заводой 19 ... Агуу Октябриин 60 ... ойе угтуулан арбадахи ... жэлэй түрүүшын хоёр ... түсэб дүүргэхэ гэжэ ...
ЗУРАГ ДЭЭРЭ ... хабсаргагшад.

ТАСС-ай фотохр...

МОСКВА. АЦПТ-II гэһэн полуприцептэй МАЗ-504 түхэлэй автомобилиин һуури дээрэ Мосторгтрансын 18-дахи автобазын урашуул адар томо молоковоз бүтээгээ. Һү зөөхэ энэ машинын утань 28 метр юм. Тэрэ хорин хоёр тонно ашаа зөөхэ, часай туршада 50 километр хүрэтэр түргэнөөр ябаха.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ автопоезд-молоковоз.

ТАСС-ай фотохронико.

СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУДААР

УКРАИНА:

ЭКОНОМИЧЕСКА ҺУРАЛСАЛАЙ ХҮДӨӨГЭЙ ТҮБ

Хмельницка областиин Волочисска районой «Маяк» колхозой экономическа эрдэм мэдэсын кабинедэй хүдэлмэрилэгшэдтэ Украинын профсоюзуудай республиканска Соведэй диплом барюулагдаба. Украинада үнгэргэгдэһэн коммунис ажалай һургуулинуудай харалга дээрэ тэдэнэр илажа, тиихэдэ кабинедынь республикын хүдөөгэй методическа эгээ эрхим түб гэжэ тоологдоо.

Колхоздо экономическа эрдэм мэдэсын хоёр, коммунис ажалай нэгэ һургуули бии. Тэндэнь зуу гаран ажалшад һуралсана. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл таряашад болон малшадта хэшээл үгэнэ. Тэдэнэй ажалда экономическа эрдэм мэдэсын кабинет туһална.

Ороной колхозуудай түрүү дүй дүршэл тайлбарилан ойлгуулха талаар кабинет ехэ юумэ хэнэ. Экономическа һуралсалай хүдөөгэй түбэй ажалые методическа кабинет зохёон ябуулна. Тэндэнь ажахын үйлэдбэриин хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, нютагай дунда һургуулиин багшанар оролсоно. Экономическа һуралсалаа һайнаар эмхидхэһэнэй ашаар олонхидынь ажалдаа амжалта туйлана, дүй дүршэлдөө залуушуулые һургана.

Хмельницкэ областьдо экономическа эрдэм мэдэсын табан зуугаад шахуу кабинет хүдэлнэ. Ажалшадай дунда экономическа һуралсал нэбтэрүүлхэ талаар тиимэ кабинедүүд тон ехэ юумэ хэнэ.

БЕЛОРУССИ:

ПРИБОРНУУД ШАЛГАНА

Хээрэ талада жэншэдгүй хүдэлхэ оньһон прибор СССР-эй хүдөө ажахын механизациин ба электрификациин эрдэм шэнжэлгын институт хэһэн байха юм. Тус прибор сенажай, ногооной гурилай, хүрэнгын ба адууһа малай эдихэ орооһоной шиигтэй байһые тон зүбөөр элирхэйлнэ. Энээнһээ урдахи приборнуудта орходоо һайн гэжэ тодоруулагдаа.

КАЗАХСТАН.

ЭЛҺЭН ДОРОХИ НУУР

Аралай далайһаа холо бэшэ сэлмэг һайхан уһатай нуур олдоо. Тэрэнь элһэн доро, дүрбэн зуун метр гүнзэгыдэ оршоно. Гидрологуудай мэдээсэһэнэй ёһоор, тус нуурай уһаар Аральск хотые, мүн энэ шадар ... дог мал ажахы ... совхозуудые хангажа ... хоор юм ха. Мэр... шэнжэлэл хэжэ, газар... хи нуурһаа хоног бүри ... хоолдо хэрэглэгдэхэ ... мянган кубометр уһа ... абахаар гэжэ тодору...

Казахай ССР-эй ... логиин министерствын ... гай начальник А. Ф. К... ков ТАСС-ай корреспо... дэ иигэжэ хэлээ:

— Республикымнай ... геологууд сэбэр һайхан ... тай нилээд томо таб... олоһон, уһанайнь ... шэнжэлһэн байна. Энэ ... бүхыдөө 400 скважина ... тахаар түсэблэнхэнэбди. ... гэжэ найма-юһэн ... гектар бэлшээри ... ехэ таряалан уһала... байха.

МОЛДАВИ.

ОЕДОЛШОД ШАНАР... ТҮЛӨӨ ТЭМСЭНЭ

Дубоссаран оёдол... рикын шэнэ юумэн ... лаково искусственна ... эхэнэр пальто оё... юм.

Жэлэй эхинһээ ... зүйлнүүдэйнгээ түхэл ... жые шэнэдхэн һэльбэ...

(ТА...

ҺҮҮЛШЫН ГЕКТАРНУУД

Байгалай совхозой механизаторнууд энэ харюусалгатай үни хүлеэгдэһэн хаһаяа жэлдэ эхилээ бэлэй.

Ургаса хуряалгаяа һайн шанартайгаар, түргэн болзорто үнгэргэжэ, бүхы техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхын тула совхозой мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд ажахыдаа таряа хуряалгын транспортна хоёр комплекс эгээл түрүүшынхиеэ эмхидхэһэн байна.

Таряа хуряалгаяа бусадһаа эмхитэйгээр эхилһэн Закалтусай механизаторнууд хура бороогой һаад ушаруулаашье һаань, харюусалгада ажалаа эршэмтэйгээр ябуулһан байна. Еланай тракторно таряан ажалай бригадатай мүрысөөн эндэхи механизаторнууд сэлмэг үдэрнүүдээ ... нуудаа, үдэшын харанхы болотор хүдэлгэжэ, хараалагдаһан үдэрэй нормо заабол үлүүлэн дүүргэхэ зорилготойгоор ажалладаг байһан юм. Түрүү комбайнернууд Иван Портнягин, Афанасий Зорин, Н. Никонов гэгшэд залуушуулые дахуулан ажаллахадаа горитой дүн туйлаһан байна. Мүн һаянай комбайн жолоодоһон Виктор Портнягин, хүдөө ажахын техникумэй студентнэр А. Бурлаков, А. Карпов, Н. Шевелев гэгшэд аха нүхэдһөө дутуугүй ажаллаа. Закалтусай бригадын гэшүүд иимэ оролдосотойгоор, нэгэн һаналтайгаар ажалдаһанай ашаар орооһото ургамалнуудаа эгээн түрүүлэн хуряажа дүүргэһэн юм. Тиин эдэ ... хүшэ Тимяюнэй бригадада ошожо хамһалсажа байнхай.

— Манайда гансал таряа хуряалгамнай дүүрэһэн. Намарай паар хахалха, һолоомо суглуулха хүдэлмэри үргэлжэлһэн зандаа. Энэ бригадада гол түлэб комбайнернууд, таряа зөөдэг автомашинатай жолоошод ерэнхэйбди, — гэжэ үниинэй комбайнер Иван Данилович Портнягин хөөрэнэ.

— Хүршэнэртөө өөрынгөө түрүү арга дүршэлые хэрэглэнэ аабзат?

—Түрүүшье гэхэ юун байхаб. Тэрэл ажалладаг лэ гуримаараа хүдэлнэбди. Эндэ бага полинууд үлэһэн гад, хүшэр байна. Олоороо бүлэг болонгүй, нэгэ-хоёроороо ажалланабди, — гэжэ Иван Данилович комбайнаа жолоодоһоор саашалаа һэн. Энэ полидо хоёр комбайн хүдэлгэгдэнэ. Портнягинтай хамта Афанасий Зорин ажаллана. Үдын һүүлээр эндэ ерэһэн эдэ хоёр комбайнернууд ойн хажуудахи тохой соо нэмжыһэн шэнисын баалнуудые суглуулжа сохино.

— Таряанай ургаса гэмгүй. Гектарай 15 центнер хуряагдана. Зарим участогуудһаа гектарай 20—23 центнер хүрэтэр орооһон абтаһан байна. Мүнөө ажахымнай поли дээрэ намарай паар хахалха хүдэлмэри түлэг ябуулагдана, — гэжэ совхозой парткомой секретарь Антон Антонович Попов дэлгэрэнгыгээр тайлбарилаа һэн. Богонёор хэлэхэдэ, совхозой таряашад, механизаторнууд харюусалгата ажалайнгаа шиидхэхы үедэ оронхой, улам эршэмтэйгээр ажаллажа байгаа һэн.

В. ДОРЖИЕВ.
Кабанскын аймаг.

САРАТОВСКА ОБЛАСТЬ. Хүдөө ажахын Зүүн урдахи эрдэм шэнжэлгын институдай селекционернүүдэй байгуулһан орооһото болон бусад ургамалнуудай 20 гаран сорт Волго шадарай ажахынуудта үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: лабораториие даагша, биологиин эрдэмэй кандидат Василий Алексеевич Ильин — «Саратовская-2» просын шэнэ сорт байгуулагшадай нэгэн.

ТАСС-ай фотохронико.

...ЖАЛ ТУХАЙ ХУУЛИ ...РИНААР САХИХА

...иалис предприяти ту... ...рим, ажал тухай, ажа... ...рам наринаар сахиха ...хуулиие бэхижүүлхэ ...гүрэнэй эмхи зур... ...дан болон ниитын ор... ...нуудай урда табигда... ...талаар сүүдүүдэй ор... ...дай үүргэ ехэ. Тэдэнэр ...журам, социалис хуу... ...үүлхэ, ажалшадые ...болон ниитын зөөри... ...рин нягтаар хандахаар ...үүлхэ хэрэгтэ хуби... ...руулха ёһотой.

...лмэришэдые, алба ...адые хүдэлмэриндэ аба... ...дэнниие ажалһаа гар ...хуулиие зарим фабрика ...водуудаи, эмхи зургаа ...профсоюзуудай ко... ...үүдэй наринаар барим ...ушар үзэгдэнэ. ...союзай организациин ...гүнгөөр хүдэлмэри... ажалһаань гаргаха ...арадаг байна. Хүдэл... ...эниие ажалһаа сүлөөл... ...ла месткомой гэшүүд ...рүүн ямар ушарһаа тэ... гаргагдаха болоһон ...лые тон наринаар ...лжэ үзэхэ уялгатай.

...тэлбэрилэгшэдэн өөһэ... ...ндээд, хүниие ажалһаа ...һэн хэрэгүүдые ара... ...үдүүд хаража, хуули ...сүлөөлэгдэһэн хүдэл... ...эдые хуушан ажалдань ...оруулна. Ажалай жу... ...дэһэи зарим хүдэлмэ... ...алба хаагшад ажал... ...гаргагдана. Предприяти... ...ажахынуудай хүтэл... ...шэд, профсоюзай ко... ...коллективүүдэй ...ойлгуулдамжын, хүмүү... ...хүдэлмэри һулаар ...ын дээрэһээ энэ ушар ...тохёолдоно гэжэ онсо ...хэ шухала.

...нэгэн предприяти ор... ...эмхи зургаанай ...гогдоходо гү, али тэн... ...элмэрилэгшэдэй тоо... ...өөрһэнһөө боложо, тии... ...ажаллажа байһан ху... ...доо ажалда оруулха ...банбал, тэрэниие ху... ...сүлөөлхэ гэжэ ...эй КЗОТ-ой 33-дахи ...нэгэдэхи пункт до... ...лэгдэнэ. Гэбэшье, за... ...хүтэлбэрилэгшэд ажал ...хуулиие наринаар мэ... ...байхадаал, алдуу ...

...«Байгал» нэгэдэ... ...ектор ательедэ хубса... ...аан абадаг эрхэтэн ...Усовае хүдэлмэрилэг... ...тоогой үсөөрһэн ушар... ...доо ажалда оруулха ...абангүй. хүдэлмэри... ...сүлөөлһэн байгаа. Тэ... ...ельедэ 19 жэл таһалга-

ряагүй ажаллаа. Арадай сүүд энэ хэрэгые хаража үзэхэдөө, тус нэгэдэлдэ хүдэлмэрилэгшэдэй үсөөрүүлхэ гэһэн захиралта үгы гэжэ элирүүлээ. Тиигэжэ В. П. Усова сүүдэй шиидхэбэреэр хуушан ажалдаа үлэһэн юм. «Байгал» нэгэдэлэй директорэй гэмээр ажалгүй байһан Усовада 65 түхэриг 20 мүнгэ түлэхэ шиидхэбэри арадай сүүд гаргаа.

Агнууриин ба олзоборилгын ажахын управленидэ Хартуев ажаллажа байһан. 1976 оной январиин 5-най захиралтаар тэрэ хүдэлмэришэдэй тоогой үсөөрһэнһөө ажалһаа гаргагдаһан юм. Энээниие буруушаажа. Хуушан ажалдаа үлэхэ гүйлтатайгаар Хартуев арадай сүүдтэ хандаа. Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи агнууриин ба олзоборилгын ажахын управленидэ хүдэлмэришэдэй тооё үсөөрүүлхэ захиралта байгаагүй гэжэ арадай сүүд элирүүлээд, Хартуев хуушан ажалдаа орохо болоо. Хүтэлбэрилэгшэдэй гэмээр ажалгүй байһанайнь түлөө тэрээндэ 98 түхэриг түлэхэ шиидхэбэри абтаба.

Харахаяа болиһон хүнүүдэй тусхай библиотекые даагшын ажалһаа байгша оной январиин 16-най захиралтаар библиотекарь Ф. А. Батова сүлөөлэгдөө һэн. Тус захиралта дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: «Даажа байһан уялгаяа муугаар дүүргэһэн дээрэһээ Ф. А. Батова РСФСР эй КЗОТ-ой 33-дахи статьягай гурбадахи пунктын үндэһөөр ажалһаа гаргагдаба». Зүгөөр библиотекарь Батова ажалдаа һайнаар хандадаг, өөрынгөө уялгые зүб дүүргэдэг хүдэлмэрилэгшэ гэжэ арадай сүүд элирүүлээ. Библиотекэ даагшын гэмээр ажалгүй байһанайнь түлөө Батовада 102 түхэриг 96 мүнгэ түлэхэ, тэрэнэй хуушан ажалдаа орохо шиидхэбэри арадай сүүд гаргаһан байна.

Профсоюзай комитедэй зүбшөөлгүйгөөр ажалһаа гаргагдаһан хүн һөөргэо бусаха эрхэтэй гэжэ ажал тухай СССР-эй хуули дотор хэлэгдэнэ. Зарим хүтэлбэрилэгшэдэй энэ шухала хэрэгтэ хайхарамжагүйгөөр хандаһанһаа ажалай хэлсээе сагһаань урид болюулһан, хуули бусаар хүдэлмэриһөө гаргагдаһан хүнүүдэй хэрэгүүдые арадай сүүдүүд харахадаа, зүбыень бэдэржэ, хуулиие зүбөөр сахиха ябадалые хамгаална.

«Алба хаагшадые, хүдэлмэришэдые ажалһаа гаргаха асуудал шиидхэхэдээ ажал тухай хуулиие наринаар сахиха хэрэгтэ ФЗМК-гай үүргэ дээшэлүүлхэ тухай» гэжэ ВЦСПС-эй 1974 оной июниин 28-да баталан абаһан тогтоол, СССР-эй профессиональна Союзуудай Уставай 21-дэхи статья дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: «Хүниие ажалһаа гаргаха асуудал шиидхэхэдээ, профсоюзай комитедэй гурбанай хоёр хубиһаа үсөөн бэшэ гэшүүдынь байха ёһотой. Энэ асуудалые тон наринаар шэнжэлхэдээ, комитедэй гэшүүд энээн тушаа өөһэдынгөө һанамжа, дурадхалнуудые хэлэхэ зэргэтэй». Гэбэшье энэ шухала тогтоол ...м газарта муугаар дүүр...нэ.

РСФСР-эй уран һайханай фондын Буряадай таһагт В. М. Шолохов дэрханаар ажаллажа байһан. Тус таһагай директорэй захиралтаар тэрэ ажалһаа гаргагдаһан юм. Ажал тухай хуули эндэ хазагайруулагдаа. Шолоховой хэрэг арадай сүүд шиидхэхэдээ, энэ захиргаанай директор зэмэтэй гэжэ тоологдоод, хүдэлмэришэн хуушан ажалдаа бусаа. Хүтэлбэрилэгшэдэй гэмээр ажал хээгүй байһанайнь түлөө Шолоховто 195 түхэриг 25 мүнгэн түлэгдэхэ болоо.

Ажал тухай РСФСР-эй хуулиин кодексын 31-дэхи статьягай үндэһөөр ажалһаа болихоо һанаһан хүн хоёр недели урда хүтэлбэрилэгшын нэрэ дээрэ мэдүүлгэ бэшэхэ ёһотой. Гэбэшье, иимэ мэдүүлгэ үгөөд, һүүлээрнь энэ шиидхэбэреэ болюулжа, хуушан ажалдаа үлэхэеэ шиидэһэн хүниие предприяти, эмхи зургаануудай зарим хүтэлбэрилэгшэд сүлөөлдэг байна. Энэ буруу. Хүтэлбэрилэгшэд тэрэниие хуушан ажалдань үлөөхэ зэргэтэй.

РСФСР-эй КЗОТ-ой 235 дахи статьягай үндэһөөр фабрика, заводуудай, совхозуудай, колхозуудай, цехэй, отделениин профсоюзай комитедүүдтэ һунгагдаһан гэшүүд ажалһаа сүлөөлэгдэдэггүй юм. Зүгөөр эдэ гэшүүдые ондоо ажалда оруулха асуудал профсоюзай комитедэй зүбшөөлгүйгөөр шиидхэгдэхэ ёһогүй. Энэ хэлэгдэһэн асуудалаар профсоюзай комитедүүдэй түрүүлэгшэнэрые тэрэнэй дээдын зургаанай зүбшөөлгүйгөөр, мүн лэ ажалһаань гаргажа болохогүй.

Ажал тухай хуулиие сахиха, дүүргэхэ хэрэгые тон зүбөөр баримталха шухала. Энэ хадаа хүдэлмэришэдэй урдаа табиһан зорилгонуудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэнь туһална гэжэ хүтэлбэрилэгшэ бүхэн ойлгохо, мэдэхэ зэргэтэй.

К. ВЛАСОВ,
Советскэ районой арадай сүүдэй түрүүлэгшэ.

ЮРЫН МЭРГЭЖЭЛТЭЙ ХҮНҮҮД ТУХАЙ

ЭДЭНЭР МАГТААЛТАЙ

Улаан-Үдын телефонно-телеграфна станциин байшангай дүрбэдэхи дабхарта гарабабди. Эндэ хэдэн арбаад телефонистканууд бидэниие анхархашье сүлөөгүй хүдэлжэ һуунад.

— Алло, Алло! Курла гэжэ байгаад нэгэ залуу басаган хоолойгоо шангадхан дуугарна. Харюу үгыл хэбэртэй. Тэрэ сүхэрхэдөө һуурнһаа бодожо халаанай начальник Мария Степановна Степановада дүтэлжэ:

— Курлаһаа хэншье харюусанагүй. Яаха гээшэб?— гэжэ хандаба. Гушаад гаран наһатай сэбэр сагаан шарайтай эхэнэр дулаахана... ...нөөхилнэ:

— Нижнеангарск дуудаад ...зыш даа. Магад тэндэһээ Курлатай холбожо болохо, — гээд залуухан басаганда зүбшөөл үгэбэ. Людмила Поплевина тон залуу. Телефонисткын орёо мэргэжэл шудалаад, гурбадахи жэлээ хүдэлжэ байна. Мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлэн һурадаг, аха заха нүхэдһөө зүбшөөл заабари абадаг заншалтай. Телефонисткын хоёрдохи классай үнэмшэлгэтэй болоһон юм.

Курла, Нижнеангарск, Баунт. Бэшэшье олон аймагуудтай Улаан-Үдын ажалшадые телефоноор хөөрэлдүүлдэг. Захил түргэнөөр абадаг, ажалшадые ехэ хүлеэлгэнгүйгөөр телефоноор хөөрэлдүүлхэ гэжэ оролдодог.

— Үглөөнһөө хойшо 70-аад захил абаад байнаб. Халаанай дүүрэтэр үшөө 50 захил дүүргэхэ ёһотойб. Тиигээ һаа, халаанайнгаа нормые дүүргэһэн болохоб, — гэжэ Людмила Поплевина томоотойгоор хэлээд, телефоноойнгоо аппарадта ошобо. Үүжам һаруул зал соо хэдэн арбаад эхэнэрнүүд, залуу басагад зэргэлээд шахуу һууна. Зариманиинь Хори, Хэжэнгын, нүгөө зариманиинь Москва, Ленинград хотонуудые дуудана.

Залай дунда табигдаһан гонзогор ута столой саана Мария Степановна Степанова һууна. Байд гээд лэ телефонистканууд халаанайнгаа начальнигта дүтэлжэ, элдэб олон асуудалнуудые шиидхэнэ. Мария Степановна Степанова бэлигтэй дирижёрой шадамар бэрхээр оркестр хүтэлбэрилжэ байһан мэтээр телефонисткануудайнгаа ажал хүтэлбэрилнэ.

Мария Степановна 1964 онһоо Улаан-Үдын телефонно-телеграфна станцида хүдэлөө. Телефонисткын 1-дэхи классай үнэмшэлгэтэй болоһон юм. Коммунис ажалай ударнигай нэрэ солодо хүртэнхэй. Тусгаар техникумдэ заочноор һуралсажа дүүргэһэн. 1975 оной июнь һараһаа халаанай начальнигаар хүдэлнэ. Дүй дүршэлтэй, һайн бэлэдхэлтэй болоһон дээрэһээл Мария Степановна Степанова ажалаа ехэ һайнаар эмхидхэжэ, ажалшадай эрилтые хүсэдөөр хангаха хэрэгтэ хубитаяа оруулна.

— Республикымнай ажалшад телефоноор хөөрэлдэжэ, олон шухала асуудалнуудые шиидхэдэг гээшэ. Бидэнэр 1 часай 48 минутыень зүбөөр хэрэглэнэбди. Ажалдаа харюусалгатайгаар хандаа һаа, бүришье һайн амжалта туилаха болоноли даа, — гэжэ М. С. Степанова хөөрэнэ.

Улаан-Үдын телефонно-телеграфна станцида ажал хэрэгээ һайн мэдэдэг [illegible] хүдэлмэрилэгшэд олон юм. Халаанай туршада 120 захил абаха аад, 140—150 хүрэтэр захил абадаг Т. Черниовская, О. Томина, Г. Та...рская гэгшэд олоной дунда магтаалтай. Эдэнэр ажалшадай захил түргэн саг соо дүүргэхэ гэжэ яһала оролдодог, тэрэнээ бэелүүлжэ шададагшье. Республикын бүхы аймагуудтай Улаан-Үдэ хотын ажалшад хөөрэлдэнэ. Ажалай ба үмсынгшье хэрэгээр хөөрэлдэхэ шухала асуудалнууд гарадаг. [illegible] бүхы асуудалнуудые саг соонь шиидхэхэ хэрэгтэ Улаан-Үдын телефонно-телеграфна станциин хүдэлмэрилэгшэд ехэ туһа хүргэдэг байна.

Телефонно-телеграфна станциин зал соо хүлгөөтэй, шуугаатай. Телефонистка басагад ажалшадай хэһэн захилые түргэнөөр, һайн шанартайгаар дүүргэхын түлөө ехэл оролдоно. Эдэнэй ажалдаа иимэ харюусалга ехэтэйгээр хандажа байхыень харахада баясхаар һэн.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын телефонно-телеграфна станциин халаанай начальник М. С. Степанова; телефонистнуудай хүдэлдэг зал соо.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ХААНА ТУШААХАБ?

Ахын аймагай тосхонуудта холимог болон эдеэ хоолой арба гаран магазин хүдэлдэг. Эдэ магазинуудта шэл амһартатай консервэнүүд болон архинишье зүйлнүүдые худалдадаг. Теэд юун дэннеб даа Ахын райпо шэл амһартануудые улад зонһоо тушаажа абаха хүдэлмэри эмхидхэнэгүй. Ахын райпо (түрүүлэгшэнь З. О. Бальжинимаев) Орлик Хэрэн хоёрой хоорондо 2 тээшэнь ашаа зөөлгэһэнэйнгөө түлөө Улаан-Үдын авиапредприятида түлбэрине түлэдэг. Гэбэшье Орлигто ашаа асарһан самолет гэдэргээ хооһоор бусадаг юм. Орлигһоо Хэрэн хооһоор бусадаг самолет тушаагдаһан шэл амһарта абаашаха аргатай бэшэ гү?

Жэлһээ жэл бүри Орлик тосхоной захадахи шорой бог адхадаг газарта шэл амһартанууд адхагдажа, обоо, гүбөө болонхой. Автотранспорт олохо аргагүй хүнүүдэй газаагуур, Аха голой эрьеэршье, сэнгэлгын парк соошье эбдэрхэй шэлнүүд хэбтэдэг.

Хабар нэгэтэ аймагай ажахынуудай болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэн зүблөөн дээрэ хооһон шэл амһарта тушаажа абаха хүдэлмэри аймагай райпо һаядаа эмхидхэхэ гэһэн шиидхэбэри абтаһан юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо хэды саг үнгэрбэшье, энэ ажал огто хэгдэнэгүй.

Хооһон шэл амһарта улад зонһоо тушаажа абаха хүдэлмэри манай аймагта үнинэй эмхидхэхээр болоо. Энэ бэшэгэй толилогдоходо аймагай ажалшадай депутадуудай Совдэй гүйсэдхэхэ комитет энэ асуудалда анхараа хандуулха гү?

В. БИЛЬТАГУРОВ.

МАНАЙ ТҮРҮҮШЫН БАГША

Клара Александровна Шишкина математикын багшаар хүдэлжэ эхилһээр 25 жэл болобо. Нүхэр Шишкина үнгэрһэн энэ үе соо хэды олон хүбүүд, басагадые математикын орёо хүндэ тоо бодолгодо һургаа, хүмүүжүүлээ гэжэ һананат? Клара Александровна Улаан-Үдэ хотын 41-дэхи дунда һургуулида багшалжа ябахадаа, ажалай баян дүршэлтэй болоһон байна. Тэрэнэй хэшээл ходоодоо һайнаар, эмхи гуримтайгаар үнгэрдэг заншалтай. Багшынгаа хэлэжэ, тайлбарилжа үгэһэн задачануудые һурагшад угаа анхаралтайгаар шагнаһанай удаа, өөһэдынгөө шэнэ материал хэр зэргэ ойлгоһон тухайгаа шалгажа, туха сүлөөгүй гоё бодожо ородог.

Клара Александровнагай зааһан классай һурагшад математикаар нэгэтэшье муу сэгнэлтэ абадаггүй юм. Тиимэһээ классайнь һурагшад математикаар булгэдаа бэрхэнүүд гэжэ Железнодорожно район соогоо дэмы суурхадаггүй байха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: К. А. Шишкина ээлжээтэ хэшээлээ үнгэргэжэ байна.

И. ТОКМАКОВАГАЙ фототекст.

ЭКСПОНАТ НЭМЭБЭ

...оной нажар Эр... ...астиин Качугай ...экспедицеэр ошо... ...бди. Забайкалиин ...ба арад зо... ...һуудал шэнжэлдэг ...ческа музей энэ ...эмхидхэһэн юм. Тэн... ...ряад зоной урдань ...байһан найман ...уряад модон гэр, ...элмэридөө ба гэр ...хэрэглэдэг хэрэгсэл... ...тэндэһээ асаржа. ...иин музейн комп... ...экспонат болгожо ...зорилготой байгааб-

...эхинэй буряадууд ...нүүдэл байдалтай байгаа. Тэдэ найман ханатай модон гэрнүүдые баридаг байгаа. Тэрэ гэрээ модоной холтоһоор гү, али газарай хүрьһөөр хушадаг һэн. Гэрэйнь тэгэндэ задагай газарта гал носожо байһан.

Харгын машина тогтоожо, Обхой һуурин хүрэжэ ерэбэбди. Обхой һууринда долоо хонообди. Энэ үе соогоо тус һууринай байра байдалыень шэнжэлэн үзэбэбди. Урдань энэ һуурин голойнгоо эрьеэр байдаг һаа, мүнөөнэй Обхой һуурин харгы зубшаад баригданхай.

Магдан һуурин Хүлэнгэ гол дээрэ оршодог. Энэ һууринай нэгэ хүниие газаршан болгожо абаад, Онёо, Тотхой гэжэ зуһалан газар тээшэ зорибобди. Эндэ зуһахаяа дүтын Магдан, Зулман, Тулкан нютагуудһаа зөөжэ ерэдэг байгаа. Эндэхи зоной хөөрэһэнэй ёһоор, Магдан һууринайхид 1961 онһоо иишэ зөөхэеэ болижо, нэгэ газар һууринжаһан байгаа. Тэрэ гэһээр оройдоол 12 жэл үнгэрөө. Хэдэн зуһалан гэрнүүдһээ нэгыень шэлэбэбди. Тэрэмнай найман ханатай томо гэр, тойроод 40 метр болохо, хажуудань хайша хайшаа 4 метр болохо амбаар табяатай байна. Эдэ бүхы барилгануудынь шэнэһэн модоор баригдаһан байна.

Мүнөө тэрэ гэрнай Прибайкалиин музейн комплексын экспонадуудай тоо нэмээжэ, олон харагшадай анхаралда табигдажа байнхай. Тэрэ гэрээ барлаад, гэр доторхи байдалыень тэрэ зандань түхеэрхэбди. Иигэжэ буряад арадай түүхэ харуулһан үшөө нэгэ экспонат бэлэн болохонь.

Р. БАДМАЕВА,
этнографиин музейн ахалагша научна сотрудник.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Найман ханатай буряад модон гэр.

...НАЙ БҮХЭРОССИН ...НКУРС БОЛОХОНЬ

...Федерациин ...удаа дуушад ...отодо үнгэргэгдэхэ ...ин совет дуунай ...хабаадахаар ... Энэ кон... ...октябриин 22-һоо ...3 болотор үн... ...юм. Конкурсдо зо... ...һан пресс-кон... ...октябриин 4-дэ ...хотодо болоо һэн. ...ференци РСФСР... ...культурын мини... ...эмхидхээ. Кон... ...дуушад, 32 во-кальна, вокально-инструментальна ансамбльнууд хабаадаха. Энэ ехэ конкурсдо профессиональна артистнуудтай хамта арадай бэлигтэн хүсэ шадалаа туршалсаха.

Жюриин бүридхэлдэ мэдээжэ композиторнууд, поэдүүд, хүгжэмшэд, суута дуушад оролсохо. Жюриие РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша А. Г. Флярковский ударидаха.

(ТАСС-ай корр.)

ЗАМАЙ ТЭМДЭГЛЭЛ

Алтан дэлһэтэ НАМАРНАЙ

НАМЖАА үргэн дайдада намар айлшан бууһаар үнинэй даа. Хада уула газарай үнгэ зүһэ тад ондоо болонхой. Хуһан түжэнүүд алтан шаргал дэгэлээ хэдэрэнхэй. Талын уһа голнууд хүрлан харагдажа, бүри гүнзэгы болоһондол үзэгдэнэ. Хэтэдээ ноб ногоон үнгэтэ һарһан түжын һаада тээ хахалагдаһан газар зурын харагдажа, гүлмэр залуухан буряад басаганай задалаад шэдэжэрхиһэн ута хара гүрэлөө үһые һануулна.

Бүхы юумэнэй — ургамал жэмэсэй болбосорхы хаһа — намарай саг яаһан гоёб! Хуһадай, уляангирнуудай, шэнэһэдэй набшаһад алтан шара болошоод, түрэл дайдыемнай иимэ гоё һайханаар шэмэглэнэ.

Алтан дэлһэтэ намар... Ажалша, таряаша хүн зон баян дэлгэр ургасаяа хуряажа, арбай шара тарягаа амбаартаа хадагална. Намар — жэлэй дүн. Буряад зон хэр угһаа хойшо намарай һайхан сагые бүхэли жэлэй дүн гаргаһан хаһа гэжэ тоолодог. Һаял хада тугал байһан мал буруу, хурьган — түлгэ, унаган — даага болоно бшуу. Тиигээдшье дальбараануудые намартаа тоолодог гэһэн арадай сэсэн мэргэн үгэ эндэ яаһан зохидоор таараанаб!

Эгээл иимэ үедэ Хэжэнгэ нютаг гарахаар мордоо бэмди.

1. ХЭЖЭНГЫН ГОЛОЙ ДОЛГИН...

ХЭЖЭНГЭ тосхонһоо баруун тээшээ машинамнай дунгинан гүйнэ. Дээдэ-Хэжэнгэ ошожо ябанабди.

Эдэрмэг тосхон... Анхандаа эндэ «Зургаанай зам» гэһэн колхоз байдаг юм һэн. «Зургаанай зам»... Энэ нэрэ хаанаһаа тараа? 1930 оной намар нютагаа нюдарган баяшуул үймөө, буһалгаа татажа, Эдэрмэгэй коммунын зургаан гэшүүдые зэрлиг муухайгаар алаһан юм. Тэдэ зургаан коммунарай нэрээр «Зургаанай зам» гэһэн колхоз һүүлдэнь байгуулагдаһан.

Дээдэ-Хэжэнгын дунда һургуулиин директор Цырен Базарович Золтоевтой уулзабабди. Тэрэнэй һуудаг кабинет соо ороходомнай, хэшээлнүүд дүүрээд, хонхын хонгёо дуун коридор соогуур жэнгиржэ байба.

Энэ һургуулида гушаа гаран багшанар хүдэлнэ. Холын отара, гүүртэнүүдтэ ажалладаг хонишод, һаалишадай үхибүүд интернадта байлгагдана.

— Һургуулимнай хэрэг яһала бараг ябажа байна. Бүхы заһабарилха юумээ һайнаар дүүргээ һэмди. Хэхэ юумэн үшөөл олон даа. Буряадай литературын үндэһэ һуури табилсаа Хоца Намсараев, таанад мэдэнэт, энэ нютагта түрэһэн гүб даа. Бидэнэр Хоца Намсараевай дурасхаалда зорюулагдаһан музей нээхэ гэжэ бэлдэжэ байнабди. Энэ музейдэ уран зохёолшын гар бэшэгүүд номууд, хэрэгсэлнүүд байха юм, — гэжэ Цырен Базарович хөөрэнэ.

...Эдэрмэг тосхонһоо сэхэ урагшаа харахада, Хэжэнгэ нютагай эгээл үндэр — Һэбхеэн уула ербын харагдана. Намарай сэлмэг үдэрэй наран доро тэрэ уула тобойжо, түрүүшын саһанай мүнгэн хушалга орой дээрээ яларуулна. Хоца Намсараевай бэшэһэн «Хэжэнгэдээ дуратайб» гэһэн шүлэгэй мүрнүүд һанагдана.

Мүндэгэр сагаан
Мүнгэн бүрхөөр тодхоһон шэнги
Мүнхэ тобогор
Һэбхеэн ууламинь,
Мүшэтэн, гэрэлгэн
һанагданалши.
Хурғы торгон хормой
дээрэһээш
Хорин соргоор һайлан
гарадаг
Һархаг шэнги һаруул
тунгалаг
Һайхан булагууд
дэбэрэн байдаг юмэл!

Намарай наран аятай зохидоор ялбана. Иигээд лэ ходо дулаахан байха, хүйтэн палхи, жабартай үбэл болохогүй шэнги. Одоол шара набшын халуун гээшэ эхилбэ гү? Али яабаб?

Намар... Намар... Аянай шубуул халуун оронууд тээшээ субан ниидэв. Үдэрэй аажамда абаахайн шүлһэн агаарта аалихан хиидэв.

Эгээл энэ нютагта — Дээдэ Хэжэнгэдэ түрэһэн, уран бэлигтэй поэт байһан Бато Базароной шүлэгэй мүрнүүд гэнтэ ханхинахадал гэбэ.

Набша хэлхын улайтар
Намарай хюруу гамгална.
Хаpалган хагсуу урялжа,
Харнһан тохорюун
хаагална.
Үһээ манан бударжа,
Үүлэн нүүдэл задарна.
Газарһаа дээхэнүүр
зэлэрһэн
Галуунай ганганаан
зэдэлнэ.
Буруулган сагай эхилхэ
Бусаха шубуунай зада
гээ.
Түлиһэн галда дүтэлхэ
Түрүүшын ольбон энэ гээ.

...Эдэрмэг нютагһаа бэлигтэй хүбүүд, басагад урган гараа. Уран зохёолшод, поэдүүд Х. Намсараев, Б. Базарон, мэдээжэ композитор Ж. Батуев, олондоо суурхаһан артистнууд Ч-Н. Гениинов, Ц. Дамдинов, С. Рабсалов, С. Гончикова гэгшэд болон бусад Хэжэнгын голой уһа уужа тэнжэһэн байха. «Первомайский» совхозой парткомой секретарь Баяндалай Найданович Доржиев (түрүүн сельсоведэй түрүүлэгшэ байһан) урмашан хөөрэнэ:

— Һүүлэй табан жэлэй туршада Эдэрмэг тосхомнай тад ондоо, үнинэй энээн руу ябагүн хүнэй танихаар бэшэ болон хубилаа. Хэдэн зуун хүнэй һууритай клуб, шэнэ почто, сельсовет, һургуули гэхэ мэтэ холоһоо ербын харагдаха. Олон мянган модон үйлсөөр һуулгагдаа.

...Үнэхөөрөөшье Эдэрмэгтэ барилга яһала һайн.

Хүн зоной ажаһуудал жэлһээ жэлдэ улам һайжарна. Тосхон соо хүнгэн арба гаран автомашина, элдэб түхэлэй зуу гаран мотоцикл тоологдоно. Телевизор, хубсаһа угаадаг машина, холодильник, пылесос, шэнэ үеын мебель, ковёр мүнөө гайхалтай бэшэ болоо.

...Хэжэнгын аймагай эгээл баруун захын һуурин — Хөөрхэ ерэбэбди. Энэмнай «Первомайский» совхозой отделени. Эндэ 80 гаран үрхэтэ айл ажаһууна.

Хужарта нуурай эрьедэ совхозой амаралтын гэр бии. Хүл, гараа үбдэдэг хүнүүд эндэ аргаламжа абана, тор ходо ороно.

«Хужаргын шабар гээшэ Хяагтын аймагтахи Хираан нуурай шабарһаа дутадаггүй юм» — иигэжэ эндэхи зон хэлэнэ. Намарай һайхан сагта республикын олон нютагуудһаа хүнүүд эндэ ерэжэ амарна.

Хөөрхэ нютагта киномеханигаар ажалладаг, уран хонгёо шүлэгүүдые бэшэдэг Дансаран Шагдарович Доржигутабайтай уулзагдаа. Энэ нүхэрнай нютагайнгаа ажалша бэрхэ хүнүүдэй сэдьхэл бодол, инаг дуран, хүсэл эрмэлзэл тухай шүлэгүүдэй ном бэшээд, хэблэлдэ бэлдээд байна.

Хөөрхэ... Жэгтэй һонин нэрэ. Үзэсхэлэн тоё газар. Тойроод — ой. Хужарта нуур. Иимэ һайхан нютагта Социалис Ажалай Герой, мэдээжэ поэт Цокто Номтоевич Номтоев түрөө. Эндэ түрүүшынгээ шүлэгүүдые бэшэжэ эхилээ.

Баяртай, Хөөрхэ нютаг! Эндэһээшье баруун тээ, Мэхээвтын дабаанай торгон хормойһоо Хэжэнгэ гол эхиеэ абаад, талада хаяһан мүнгэн эргамжа мэтээр зүүлжээ годирон бэтирэн урдажа Байгал далайда арюун тунгалаг долгиёо түлхин миралзана. Баяртай, Хэжэнгын эхин!

2. УШХАЙТЫН УУЛЗАЛГАНУУД

ҮГЛӨӨГҮҮР бодоходо, дазагар сагаан хюруу мододой һалаа дээгүүр ялалзажа, ольбоной ами абаһан набшаһад татагад тээд абана хэбэртэй. Сабшагдаһан нугын нюруу баһа мүнгэн сагаан. Шарғаар һолжормоор. Тиинһээр байтар наранай шараханиь эли болоходо, хуһадай алтан набшаһад хүйтэн хүлһөө адхабад. Тэтты даа! Үдэрэй халуун. һүниин гагалюун хоёрто ямаршье ургамал тэнсэнэбди. Хатаржа, хатажа һалана.

Сагаан нуурай эрьедэ зогсонобди. Тойроод — нүри сомоонууд. Сэбэрээр сабшагдаад, хуряагдаад, һурилэгдөөд байһан эдэ һурнинууд саһата үбэлэй хүйтэн үдэрнүүдтэ юунһээшье үнэтэй, сэнтэй юумэн байхал.

Сагаан нуур дээрэ — хүйтүмэн нугаһад. Хабаран хаһатай сагта халуун оронһоо ниидэжэ ерээд, дальбараа нүүдлээ дэлгэжэ... эдэ шубууд холын аянда түхеэржэ байна хаш.

Бүлэг нугаһан нуур дээрэһээ дэгдэн ниидээд. Ажалшын (газарай нэрэ) отарэ тээшэ шэглэбэ.

Ажалшын отара. Хэжэнгын совхозой нэгэдэхи отделениин суута хонишод тэндэ ажаһуудаг, ажалладаг.

Тэдэнэй нэгэн — Цыбикдоржо Будаевтай уулзабабди.

Бүри багаһаа хойшо ажал хэжэ, булад хүлэгэй жолоо барижа, һүни үдэргүй газар хахалжа, таряа хуряалсажа хара хүрин үнгэтэй болоһон шарайгаар Цыбикдоржо Батоцыреновичэ бидэнэй урдаһаа хүхюунээр хараадхина.

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта).

Замай тэмдэглэл

Алтан дэлhэтэ намарнай

(Түгэсхэл. Эхниинь 3-дахи нюурта).

Будаевтан хонидо ороhоор найман жэл боложо байна. Энэ үнгэрhэн хүгасаадтэ энэ хонишон айлайхи нилээд амжалтатайгаар ажаллажа гараа энэ жэлдэ 100 эхэ хониин бүриhөө 110 хурьга абажа. аймагайнгаа чемпионууд болоо бшуу.

Эдэ отарынхид нажар бүхэндэ үбhэ тэжээлээ. зелёнкоёо өөhэдөө хуряажа абадаг.

...Үнгэрhэн жэлдэ Будаевай отарада Зэдын аймагай суута хонишон, Социалис Ажалай Герой Гасарун Рабдаев айлшалжа ерээ hэн. Эндэхи хонишод дүй дүршэлөө баян айлшантаяа уулзажа, нилээд олон. туhатай зүбшэлнүүдые абаа бэлэй.

— Хурьгадые үбэлэй байрада хайшан гээд баридаг, байлгадаг тухай ехэл hонин юумэ нүхэр Рабдаев хөөрөө hэн, — гэжэ Цыбикдоржо Будаев хөөрэнэ.

Мүнөө Будаевай отарынхид үбэлжэлгэдөө түгэс бэлдээд байна. Хонидойнгоо байра, хурьгадай хаамжануудые сагаадаанхай. Газарай хүрэжэ, саhанай орохолоор Хандагайтада hүрилhэн үбhөө тракторaар асарха. Тэндэ 600 гаран центнер hайхан үбhэ шарганууд дээрэ hүрилэнхэй юм.

Цыбикдоржо Будаевай hамган Бальжит Батожапова хүршэ хонишон Чимит-Ханда Гончиковатай суг хамта аяншалгын путёвкоор ябахаяа бэлдэжэ байба.

— Кавказай хото городуудаар ябаад ерэхэмнай. Ямар нютаг байдаг юм aаб? — гэжэ Бальжит Цыренжапова энеэбхилнэ.

Хэжэнгын совхозой нэгэдэхи отделени — Ушхайта тосхон. Эндэ зуугаад үрхэтэ айл hууна. Одоол мүнөөнэй худөө тосхоной тухал шэнжые болбосон түхэлтэй, баян дэлгэр байдалтай болоhые энэ hууринай жэшээ дээрэ харамаар.

Тосхоной айлнуудай олонхинь шэнэ гэртэйнүүд. Үмсын арба гаран автомашина, гуша гаран мотоцикл эндэ тоологдоно.

Эндэhээ урагшаа холо бэшэ Хэжэнгын совхозой центральна hаалиин фермэ оршодог. Тэндэ арба гаран hаалишад «hүн далай» дэлбэрүүлжэ байдаг.

Хэжэнгын совхозой түрүү hаалишан, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Цырма Цыбеновна Чимитова тэндэ ажалладаг.

Энэ фермынхид Чисаанын совхозой Булагай гүүртын hаалишадтай мүрысэдэг юм. Хирэ хирэ болоод лэ тэдэнэр бэе бэедээ айлшалалсажа, дүй дүршэлөө андалдадаг. Мүнөө дээрээ Булагай фермын hаалишад илаад байна. Ушхайтынхид нилээд «хороёо бусаланхай»: «Байзагты даа. Бидэнэр хүсэхэбди таанадые».

...Алтан намарай аажам үдэр тогтонхой. Ушхайтын «зуутан» — түрүү хонишод Ш. Жалсараев, Б. Эжинов, Ж. Генинов, Н. Ямпилов болон бусад намарай энэ сэнгэлюундэ хонидоо таргалуулжа абаха гээд сүлөөгүйнүүд.

Эгээл эндэ поэт Гунга Чимитовэй шүлэгэй үгэнүүд сээжэ сооhоо мултаран гарана:

Мэндэ амар!
Түхэреэн номто жэлэй
Түб болоhон,
Дүршэлтэ уран ажалай
Дүн гаргаhан,
Арад олон зоной
Алдар уряалhан,
Ажал хэhэн хүнэй
Ама тоhодоhон,
Ороной баян амбаарта
Ороoho таряа адхаhан
Алтан hайхан намар,
Мэндэ амар!

...Ушхайтын клуб соо ниилээд уужам. Хананууднь — парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй дүрэнүүд уряа лозунгнууд. Фойе соо — бильярд.

Үнгэрhэн жэлдэ энэ клуб заhабарилагдажа, шэнэ мэтэ болгогдоо.

Клубые нээлгэндэ айлшад олоороо ерэhэн байна. РСФСР-эй Гүрэнэй шангай лауреат, РСФСР-эй арадай артист, композитор Бау Ямпилов (энэ нютагта түрэhэн), артистнууд Ж. Дандаров, Н. Будаева болон бусад ерэжэ, хүгжэмэй инструментнүүд, пианино гэхэ мэтэнүүдые айлшад энэ клубта бэлэглээ hэн.

Тэрэ үдэшэ орой болотор клуб соо хонгёо аялга дуун ханхинан зэдэлбэ:

Харанхы hүниин
суурянда
Харьялхан дуулдаа
Хэжэнгын гол.
Хамагай олон басагад соо
Ханхнахань дуулдаа
ханилсанаймм.

...Одо мүшэд огторгойдо олоороо ялалзана. Сэлмэг. Үглөөдэр дулаан, наратай үдэр болохонь. Үглөөдэр илалтата ажал шэнэ эршэтэйгээр бусалхал...

М. НИМАЕВ,
Г. ДАШАБЫЛОВ.
Хэжэнгын аймаг.

МОСКВА. Дельтапланаар ниидэхэ дуратайшуул манай орондо олошоржо байна. Энэ зүйлөөр түрүүшын мүрысөөн түб хотын Крылатский гэжэ канал шадар болоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ бүлэг ниидэлгэ харуулагдана.

СПОРТ СПОРТ СПОРТ

БАМ-ай барилгашадай спартакиада

Хоридохи зуун жэлэй агууехэ барилга болохо Байгал-Амарай түмэр замай барилгашад шэй габьятайгаар ажаллахаhаа гадна, hайнаар hуралсана, удха түгэлдэрөөр амарна, спорт эрхилнэ. БАМ-ай барилгашадай зунай нэгэдэхи спартакиада энэ жэлдэ үнгэргэгдэжэ байна. Спортын найман зүйл, тодорхойлон хэлэхэдэ, хүнгэн атлетикэ, волейбол, шатар, мэргэн буудалга. ГТО-гой олон зүйлэй мүрысөөн, урилдаан болон бусад спартакиадын программада орохон байгаа.

Һүүлшын зүйлөөр — урилдаагаар (кросс) мүрысөөн hаяхан Улаан-Үдэ хотодохи Советскэ Союзай Герой Сергей Орешковэй нэрэмжэтэ парк соо болобо. «Локомотив» бүлгэмэй түгүүд, «БАМ-ай барилгашадай спартакиадада хабаадагшадта амар мэндэ!» гэhэн лозунг далбан намилзана.

Нара hалхинда хүрилhэн шарайтай, хүдэр шамбай бэетэй, омог баяртай барилгашадай парадаар мүрысөөн нээгдээ. Судья Рафис Якуповай элидхэhэнэй пүүлээр эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ — ЛВРЗ-гэй завкомой түрүүлэгшын орлогшо Г. П. Карнаухов мүрысөөндэ хабаадахаяа байгшадые амаршалба.

Удаань командануудай капитанууд мүрысөөнэй туг үргэбэ. Шефтээ абаhан Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилгын заводой түлөөлэгшэд спортсменүүдтэ дурасхаалта вымпелнүүдые, тэмдэгүүдые барюулаа.

«Локомотив» бүлгэмэй Түбэй Соведэй үнгэргэhэн энэ мүрысөөндэ Братскын «Гидростроитель», Улаан-Үдын ЗММК, Северо-Байкальск болон Тында станциин (Түбэй участок) барилгашад-спортсменүүд мүрысөөндэ хабаадаба. Команда бүхэн 5 эрэшүүлhээ. 4 эхэнэрhээ бүридэhэн байна. Эрхим бэрхэ спортсменүүд, тусхайлбал ГТО-гой олон зүйлөөр спартакиадын чемпион Любовь Шипицына (Баруун участок, Братск), БАМ-ай барилгашадай үбэлэй нэгэдэхи спартакиадын ГТО-гой олон зүйлэй мүрысөөгөөр чемпион Николай Калинобродский, ГТО-гой олон зүйлөөр «Локомотив» бүлгэмэй Түбэй Соведэй Москвада болоhон түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадагша Татьяна Сивкова (хоюулаа Түбэй участогhаа, Тында) болон бусад эдэнэй дунда бии.

Түрүүшын үдэр эхэнэрнүүд — 500, харин эрэшүүл 1.000 метртэ урилдаhан байна. Эхэнэрнүүдэй дунда илангаяа шанга тэмсэл болобо. Баруун участогай басагад хурдан солбон байгаа. Нияя тосхондо ажаhуугшадай физическэ культурын методист, академическэ hэлюурдэлгээр спортын мастер Анна Пагава 500 метрые 1.25,2 минута соо гаталжа илаба. Любовь Шипицына оройдоол 0,4 секундаар тэрээнhээ гартаа. Таня Сивкова (Тында станци) гурбадахи hуури эзэлбэ.

Эрэшүүл сооhоо Н. Калинобродский шалгараа. Сагынь — 2,52,3 минута. Братск шадархи Осиновка тосхоной дунда hургуули дүүргээд, модо бэлдэлгын участогта хүдэлжэ байhан Иван Сулаев — хоёрдохи, Улаан-Үдын хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводой слесарь-заhабарилагша Владимир Брагин гурбадахи hууринуудта гараhан байна.

Спартакиадада хабаадагшадай ажалhаа хэдэн мянгаад километртэ байгаашье hаань, имэ асуудалнуудые дуулажа боломоор байгаа hэн: «Зай, Баруун участогтатнай ажал хэрэг ямар бэ?», «Хэзээ Беркакит хүрэхэбта?», «Халаан соогоо хэды метртэ зам баринабта?» Энэнь залуу барилгашадай ажал хэрэг тухайдаа зүрхэ сэдьхэлээрээ оролдодог байhыень гэршэлнэ ха юм.

Хоёрдохи үдэр эхэнэрнүүд — 1000, эрэшүүл 3000 метртэ урилдаба. Эхэнэрнүүдэй дунда үсэгэлдэрынь илагшад мүн лэ энэшье удаада амжалтатай байгаа. Эндэ Л. Шипицына 3 минута 26,2 секунда соо зайгаа гаталжа, чемпион болобо. 1,4 секундаар гартаhан А. Пагава хоёрдохи hуури эзэлээ.

3000 метр. Забайкалиин транспортна барилгын 397-дохи мостопоездын бетонщик Назар Андреев ажалай ба спортын ветеран юм. Тэрэ 41-тэй, нэгэдэхи разрядтай. Н. Андреев хубиин түрүү hуури эзэлэлгын мүрысөөндэ хабаадаа. Гэбэшье спортын ветеран 9 минута 45,4 секунда соо энэ зайе гаталhан байна. «Нижнеангарсктрансстрой» трестын техническэ таhагай инженер Владимир Леликов командна тоосоогоор илаба — 9.56,5 минута. Братскын түлөөлэгшэд: физкультурын инструктор Виктор Карпов, модо отологшо Александр Калачиков удаадахи hууринуудые эзэлээ.

Урилдаанай дүнгүүдээр 182 очкотой Тында станциин (Түбэй участок) түлөөлэгшэд чемпионууд болобо. Эдэнэрhээ 14 очкогоор гээгдэhэн Братскын урилдаашад — хоёрдохи, ЗММК-гай хүнгэн атледүүд гурбадахи hууринуудта гараhан байха юм.

«Локомотив» бүлгэмэй Түбэй Соведэй кубок, дипломууд, үнэтэ бэлэгүүд илагшадта барюулагдаа.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ИВАНОВО. Зургаан областиин спортсменүүд «Иваново — түрүүшын Соведэй орон» гэжэ шанда хүртэхын түлөө парашюдай мүрысөөндэ хабаадалсаа. Уласхоорондын классай спортын мастер Е. Моторин (зураг дээрэ) чемпион болоhон байха юм.

ТАСС-ай фотохронико.

0:5 ТООТОЙГООР...

СССР-эй «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг манай табадахи зонын футболистнуудай дунда ээлжээтэ 32-дохи уулзалга үнгэргэгдэбэ. Октябриин 10-да үнгэргэгдэhэн наад анда айлшаар ошоhон табан командын футболистнууд талмайн эзэдтэй шадамар бэрхээр наадажа гарахадаа, 1—2 очко абажа шадаа бшуу. Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, нэн түрүүлэн. Свердловскын «Уралмаш» команда болоно. Эдэнэр Омскын «Иртыш» командада айлшалхадаа, талмайн эзэдые 2:3 тоотойгоор шүүгээд гарахадаа, шухала хоёр очко өөртөө бэшүүлбэ.

Мүрысөөнэй таблицада гурбадахи hуури эзэлээд ябаhан Барнаулай «Динамо» Красноярскын стадион дээрэ талмайн эзэд — «Автомобилист» командые 0:1 тоотойгоор шүүхэдээ, мүн лэ байдалаа hайжаруулба.

Хабаровскын СКА команда hүүлшын гурбан уулзалга гэртээ үнгэргэхэнь гэжэ мэдээсээ hэмди. Тиин эдэнэрнай ээлжээтэ наадандаа манай «Сэлэнгэ» командые аяар 5:0 тоотойгоор «бүдэрүүлээд» табижархиба ха юм. Нүгөөдэ командануудынь Владивостогой «Луч» Шэтын «Локомотивтай» — 0:0. Благовещенскын «Амур» Эрхүүгэй футболистнуудтай, Нижний Тагилай «Уралец» Уфагай «Строитель» командатай 1:1 тоотойгоор тэнсэжэ, нэжээд очконуудаа алдаhан байна.

Өөрынгөө стадион дээрэ наадаhан Братскын «Энергия» команда эдэнэртэ айлшалhан Томскын футболистнуудые 4:0 тоотойгоор шүүхэдээ, «Сэлэнгэ» командые очкогоороо хүсэжэшье, сохижо оруулhан бүмбэгынгөө тоогоор урдань гаража шадаба. Эрхүүгэй областиин нүгөөдэ — Ангарскын «Ангарагай» футболистнууд мүрысөөнэй таблицада түрүүшын табанай тоодо оролсоод ябаhан Новосибирскын «Чкаловец» командые 1:0 тоотойгоор шүүбэ. Мүн энэ үдэр өөрынгөө стадион дээрэ наадаhан Тюмениин «Нефтяник» Ижевскын «Зенит» командые 3:0 тоотойгоор шүүгээд табихадаа, мүрысөөнэй таблицада байдалаа hайжаруулжа шадаа.

Манай «Сэлэнгэ» командын футболистнууд удаадахи наадаяа Благовещенскын «Амурай» стадион дээрэ октябриин 15-най үдэр үнгэргэхэ юм.

Уншагшадай анхаралда мүнөөдэрэй байдалаар мүрысөөнэй таблица толилогдобо.

Команданууд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бүмбэгэ	Очко
«Уралмаш» Сверд.	32	22	4	6	67—23	48
СКА Хабаровск	32	18	8	6	55—25	44
«Динамо» Барнаул	32	16	10	6	42—31	42
«Амур» Благовещенск	32	14	11	7	37—29	39
«Чкаловец» Новос.	32	14	10	8	37—25	38
«Луч» Владивосток	32	12	11	9	44—33	35
«Энергия» Братск	32	13	7	12	40—35	33
«Сэлэнгэ» Улаан-Үдэ	32	12	9	11	43—46	33
«Уралец» Нижний Таг.	32	11	11	10	29—32	33
«Звезда» Эрхүү	32	11	9	12	52—49	31
«Ангара» Ангарск	32	11	8	13	30—37	30
«Зенит» Ижевск	31	12	5	14	31—32	28
«Нефтяник» Тюмень	32	11	6	15	42—48	26
«Автомобилист» Кр.	32	8	9	15	34—36	25
«Строитель» Уфа	32	10	5	17	33—48	25
«Торпедо» Томск	32	7	7	18	23—54	21
«Локомотив» Шэтэ	31	5	11	15	19—50	21
«Иртыш» Омск	32	5	9	18	30—53	19

ТОБШОХОНООР

▽ БОКСООР уласхоорондын ехэ мүрысөөн ГДР-эй ниислэл — Берлин хотодо боложо дүүрэбэ. Арhан бээлэйн шадабаритадай энэ наа-данда арбаад ороной суглуулагдамал командануд хабаадаhан байна.

Улаан-Үдын индустриально-педагогическа техникумэй студент, спортын мастер Александр Медведев энэ мүрысөөндэ хоёрдохи хүнгэн шэгнүүртэ ринг дээрэ гаража тулалдахадаа, хэдэн уулзалгада илаад, хахад финалда Угандын гурба дугаар чемпион А. Бутамбекитэй хабаяа туршаба. Нэгэдэхи раундда манай боксер шүүhэн байгаа. Бэсэр үндэр негр хүбүүн саашадаа эдэбхижэжэ, илалта туйлаба. «Трудовые резервы» бүлгэмэй Түбэй Соведэй чемпион болоhон манай боксёр гурбадахи hуури эзэлээ.

▽ ОРОД ДААМААР Улаан-Үдэ хотын түрүү hуури эзэлэлгын хахад финалай мүрысөөн Шатарай клуб соо дүүрэбэ. 12 даамшад энээндэ хабаадаhан байна.

Түрүүшын наадаhаа даамай хюлгэнүүд дээрэ шанга тэмсэл болобо. Арадай хиналтын городской комитедэй хүдэлмэрилэгшэ Виктор Богатырев илангаяа hайнаар наадажа, урагшаа гараба. Сироткин, Шишмарев, Аюшеев, Г. болон П. Хамагаевтан гэгшэдые шүүhэн байна. Хэдэн хүнтэй тэнсээ, Безбородов Талханов хоёрто шүүгдээ.

Локомотив-вагон заhабарилгын заводой инженер Сергей Талханов наадаhаа нааданда эдэбхижэжэ, 7,5 очкотойгоор, нэгэдэхи hуури эзэлбэ. Мүн лэ эды очкотой болоhон Богатырёв хоёрдохи hууринда гараа. Ушарынь юуб гэхэдэ, тэрэ Талхановта шүүгдэшоо гэжэ тэмдэглээ hэмди. Түмэр хүүргэнүүдэй хэрэгсэлнүүдые гаргадаг заводой инженер Виктор Шагдыров эдэнэрhээ хахад очкогоор гартажа, гурбадахи болоhон байна.

С. Талханов, В. Богатырев спортын нэгэдэхи разрядай нормо дүүргэбэ. Түрүүшын гурбан hуури эзэлэгшэд республикынгаа ниислэл хотын түрүү hуури эзэлхэ түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадаха эрхэдэ хүртөө.

▽ АЛТАН НАМАРАЙ үдэрнүүдэй нэгэндэ Красноярск хотодо 20 километртэ заншалта урилдаан хэдэн жэлэй туршада үнгэргэгдэжэ байнхай. Оронойнмай холын зайда урилдадаг эрхим бэрхэ хүнгэн атледүүд энэ бүхэсоюзна наадан-да хабаададаг юм.

Манай республикын бэрхэ урилдаашад, «Спартак» бүлгэмэй түлөөлэгшэд: СССР-эй спортын мастернууд Владимир Цыренов, Федор Капустин, спортын мастерта кандидат Дамдин Цыпылов гэгшэд энэ мүрысөөндэ хабаадахаяа hаяар ошохонь.

Манай корр.

Хилын саанаhаа
Телефон телеграф радио

НЬЮ-ЙОРК

ШОРОН ТҮРМЭНҮҮДТЭ ХААГДАГШАДТАЙ hАНАЛАА НЭГЭДЭНЭ

ТАСС

Урда Африкын политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө шорон түрмэнүүдтэ хаагдагшадтай hаналаа нэгэдэлгын үдэрые Нэгэдэмэл Нацинуудай Организаци тэмдэглэбэ.

Апартеидтэ эсэргүү ООН-ой тусхай комитедэй заседани дээрэ ООН-ой Генеральна секретарь К. Вальдхайм үгэ хэлэхэдээ, мэдүүлгэ хэhэн байна. Апартеидтэ эсэргүүгээр тэмсэдэг Урда Африкын олон мянгаад патриот расис засаг захирганай хашалта харшалалта, хардалга мүрдэлгэ доро байна гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Апартеид хадаа хүн түрэлтэндэ эсэргүү гэмтэ ябуулга болоно гэжэ ООН-ой Генеральна Ассамблей соносхоод, политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө ЮАР-тахи шорон түрмэнүүдтэ хаагдаhан бүхы хүнүүдые сүлөөлхэ гэжэ уряалба. Нэгэдэмэл Нацинуудай хараа бодол хубилашагүй байна. Апартеидэй усадхагдажа, хүнэй эрхын hэргээгдэтэр, Урда Африкадахи байдал гуримшуулан, заhаруулагдахагүй байна.

Нэгэдэмэл Нацинуудай уряае Урда Африкын правительство анхаралдаа абангүй, үндэhэ яhанай илгаа гаргажа үргэлжэлүүлhээр. Энэнь дэлхэйн олониитын hанаа зобооно гэжэ К. Вальдхайм тэмдэглээ.

БОНН

Г. Шмидтын, Дж. Каллагэнай хөөрэлдөөн

ТАСС

ФРГ-гэй канцлер Г. Шмидт дары түргөөр Великобританида ошожо ерэhэн байна. Энэнь хубиин хэрэг байгаа гэжэ эндэ соносхогдоо. Парламентын hунгалтын hүүлээр Баруун Германиин правительствын толгойлогшо түрүүшынхеэ хари гүрэндэ ошобо гэшэ.

Великобританиин экономическа ба финансын гүбээ бэрхэшээлтэй байдалай асуудалнуудые Г. Шмидт, Англиин премьер-министр Дж. Каллагэн зүбшэн хэлсэhэн байна гээд ФРГ-гэй [illegible] нүүд тэмдэглэнэ. Һүүлэй үедэ ФРГ-гэй валютна биржэнүүдтэ Баруун Германи маркада орходоо фунт стерлингын үнэ сэнгэй эрид унаhанhаа эдэ бэрхэшээл түбэгүүд тохёолдоhон байна.

ТОРОНТО

МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМЫН СУРТАЛ hУРГААЛНУУДТА ҮНЭН

ТАСС

Партиин XXIII съезд дээрэ hунгагдаhан 59 хүнhөө бүридэнхэй Канадын Компартиин шэнэ Центральна Комитедэй пленум эндэ болобо. Центральна гүйсэдхэхэ комитедые пленум hунгаа. Уильям Каштан Канадын Компартиин Генеральна секретаряар дахинаа hунгагдаhан байна.

У. Каштан съезд дээрэ түгэсхэлэй үгэ хэлэхэдээ, марксистско-ленинскэ суртал hургаалнуудта, пролетарска интернационализмын гол ёhонуудта үнэн сэхэ Канадын коммунистнууд монополинуудай дарлалта мүлжэлгэдэ эсэргүү тэмсэлдэ ороной бүхы демократическа хүсэнүүдые нэгэдүүлжэ, ажалшадай аша туhа сахиха, эб найрамдалай ба арадуудай сүлөөтэ байдалай түлөө, социальна дэбжэлтын хэрэгэй илан мандахын түлөө шууд сэхээр тэмсэхэ ёhотой гэжэ мэдүүлбэ.

Европын коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай Берлиндэхи конференциин дүнгүүдые hайшааhан тогтоолые съездын делегадууд нэгэн дуугаар баталан абаа.

Канадын Компартиин XXIII съезд хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

ГАВАНА

АРАДАЙ ХЭЛБЭРИШЭГҮЙ НЭГЭДЭЛ

ТАСС

Арадай засагай нютагай зургаануудай муниципальна ассамблейн депутадуудые hунгахын тула октябриин 10-да үнгэргэгдэhэн hунгалтын түрүүшын турай дүнгүүд эндэ соносхогдоо. 5 миллион 382 мянган хүн гэхэ гү, али hунгагшадай 95,2 процентнь тэрээндэ хабаадаhан байна.

Кубын Компартиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн национальна hунгалтын комиссиин түрүүлэгшэ Блас Рока эндэ үнгэргэгдэhэн пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, hунгагшадай үндэр эдэбхи нүхэр Фидель Кастро түрүүтэй Коммунис парти болон Революционно правительстваяа нягтаар тойрон жагсаhан Кубын арадай хэлбэришэгүй бата нэгэдэлтэй байhые үшөө дахин элирхэйлэн гэршэлнэ гэжэ тэмдэглэбэ.

Һунгалта хадаа арадай демократиин бодото бэелэл болобо гээд Кубын Республикын президент Освальдо Дортикос мэдүүлээ. Арад зомнай политическэ болбосоролтой байhанаа харуулаа гээд тэрэ хэлэбэ.

Түрүүшын турта 7.888 депутат hунгагдаа. Шухала хэрэгтэй олонхиин дуу абажа шадаагүй кандидадуудтай округуудта hунгалтын хоёрдохи тур октябриин 17-до үнгэргэгдэхэ юм.

ЛОНДОН

ТАИЛАНДДАХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Орон дотор засагаа абаhан Таиландын генералнуудай дунда хёмороон эхилбэ. «Хэгдэхээ байhан үгэсөөе» элирүүлhэн тухайдаа, хуурай газарай хүсэнүүдэй командалагшын орлогшо Чалард Хиранпасирие барижа хаайhан тухайдаа сэрэгэй хунта соносхоо. Тэрэниие армиhаа гаргаа. Генералнууд болон ахамад офицернүүдэй хэниинь тэрээнтэй холбоотой байгааб гэжэ элирүүлхэ ябадал хэгдэжэ байна. Т. Хиранпасири сэрэгэй тушаалтадай дунда нүлөө ехэтэй, Тайска национальна хархис партида дүтэ байгаа. Зарим генералнууд болон ахамад офицернүүдэй хойноhоо зонхилхы хунтын захиралтаар мүрдэлгэ мүшхэлтэ табигдаба гээд гадаадын корреспондентнүүд мэдээсэнэ.

Бангкогтохи байдал шанга хардуу шанга. Солдадууд хиналта-шалгалтын бүхы пунктнуудта автомашинануудые зогсоожо шалгана. Правительственна эмхи зургаануудай байшангай дэргэдэ шанга харуул табигданхай. Хаа хаанагүй түүдэг соробхилно. Полици болон хархис [illegible] шэд номой магазинуудые, библиотекэнүүдые, байрын гэрнүүдые нэгжэнэ. Засагархидай hанамжын ёhоор, «hүйдхэлтэ» гэжэ тоологдоhон бүхы ном hудар шатаагдана.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. Буряадай АССР-эй профсоюзуудай обкомдо. «Социалис мүрысөөнэй ябаса» — суглуулбари. СССР-эй Верховно Соведэй саг үргэлжын комиссинуудта. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Эршэтэ ажалай участок» — П. Павловай статья. «Түлишын нөөсэ шадамараар хэрэглэхэ» — В. Невскын статья. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаhанда. «Таряаша бүлэ» — Н. Булановагай статья. Түби дэлхэйн hонин.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. Нютаг нютагай hонин. Спорт.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 9.25 — «Бидэнэр байгаалитай танилсанабди». 9.40 — «Спортлотогой» тираж. 9.50 — Забhарлалга. 10.00 — «Сибирь» — телефильм. 5-дахи сери — «Встреча». 11.10 — «Горнистнууд, харюусагты!». 11.55 — Л. Кесоглу дуулаха. 12.20 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. ЦСКА — «Химик» (Воскресенск). 3-дахи үе. 12.55 — Үхибүүдэй фильм. «Бронзовая птица» — телефильм (3-дахи сери). 14.00 — Шэнэ hонин. 14.10 — Забhарлалга. 14.20 — «Шатарай hургуули». 14.50 — «Хүдөө тосхоной ажабайдал ба асуудалнууд». 15.20 — «Сибирь» — телефильм. 5-дахи сери — «Встреча». 16.30 — «Олон түмэнэй ленинскэ университет». «Ажалай шанар ба үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлгэ». 17.00 — «Спортлотогой» тираж. 17.10 — Түбэй телевидениин ба Бүхэсоюзна радиогой симфоническа Ехэ оркестрэй концерт. 18.00 — «Время». 18.30 — «Искусствын мастернууд». СССР-эй арадай артист Б. Бабочкин.

Улаан-Үдэ. 19.50 — Буряадай оперно театрай солистнууд дуулаха. 20.25 — Телевизионно hонин. 20.45 — «Зүүн Сибирь» гэhэн киножурнал.

«Орбита». 21.00 — Шэнэ hонин. 21.15 — Забhарлалга. 21.25 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. ЦСКА — «Химик» (Воскресенск). 3-дахи үе. 22.00 — «Образцы танца». Фильм-балет. 22.20 — «Олон түмэнэй ленинскэ университет». «Ажалай шанар ба үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлгэ». 22.50 — «Сибирь» — телефильм. 5-дахи сери — «Встреча». 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.20 — «Три весны Ленина». Баримтата фильм. 19.20 — «Элүүр энхэ байлга» тележурнал.

«Орбита» 19.50 — «Сибирь». Телефильм. 5-дахи сери — «Встреча».

Улаан-Үдэ. 21.00 — «Отцы и дети» — уран hайханай фильм.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н 00770.